

MONITOR EN EVALUATIE SUBSIDIEREGELING FINANCIËLE EDUCATIE

VOORTGANGSRAPPORT 2025

EINDRAPPORT

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

EMINA VAN DEN BERG, HARRIËT PRINS, JULIA DE GROOT, KIM VAN BERKEL, WHITNEY PATTINAJA
AISA AMAGIR (HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM)

IN OPDRACHT VAN

MINISTERIE VAN SZW

Samenvatting

De subsidieregeling financiële educatie streeft naar structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs. Mbo-instellingen ervaren hierin verbetering sinds de start van de regeling. Tegelijkertijd blijkt dat de benodigde professionalisering van onderwijspersoneel door tijdgebrek en werkdruk nog niet overal even goed lukt.

Subsidieregeling financiële educatie

De subsidieregeling financiële educatie streeft naar het bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs (mbo, vo en po). De regeling biedt gedurende een afgebakende periode financiële ondersteuning aan onderwijsinstellingen voor investering in professionalisering van het onderwijspersoneel (activiteit A, voor alle sectoren), het aannemen of vrijspelen van medewerkers die zorgdragen voor de structurele inbedding van financiële educatie (activiteit B, voor alle sectoren), het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding aan studenten met geldzorgen (activiteit C, alleen voor mbo) en activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid (activiteit D: alleen voor po en vo).

De subsidieregeling is gefaseerd ingevoerd per onderwijssector om het budget doelgericht in te zetten en tussentijds te leren van de uitvoering en effecten per sector. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vier tijdvakken:

- *Tijdvak 1 (mbo, looptijd 2023-2027):* gericht op het versterken van financiële kennis en vaardigheden van mbo-studenten, die vaak al zelfstandig financiële keuzes maken;
- *Tijdvak 2 (vo, looptijd 2024-2027):* uitbreiding naar het voortgezet onderwijs, waar leerlingen steeds vaker te maken krijgen met eigen geldzaken;
- *Tijdvak 3 (po, looptijd 2025-2028):* gericht op het vroeg aanleren van basisvaardigheden rondom geld in het primair onderwijs, met nadruk op scholen met een hogere onderwijsachterstand;
- *Tijdvak 4 (alle sectoren, looptijd 2026-2029):* aanvullende openstelling voor scholen in mbo, vo en po die niet eerder hebben deelgenomen aan de regeling.

Monitor en evaluatie

Tijdens een substantieel deel van de looptijd van de regeling worden de implementatie en (ervaren) effecten van de regeling gevolgd via een meerjarige monitor (in de periode 2025-2027) en een afsluitende evaluatie (in 2028). Dit rapport bevat de bevindingen van de monitor in 2025 dat naast de beleidstheorie ingaat op het eerste tijdvak van de regeling: het mbo. Dit tijdvak liep in 2025 voldoende lang om inzicht te bieden in de implementatie van de regeling en de eerste (ervaren) resultaten.

Beleidstheorie

De beoogde werking van de subsidieregeling (voor alle onderwijssectoren) is als volgt:

- *Bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs.* Zowel de scholing van onderwijspersoneel als de inzet van medewerkers die zorgdragen voor de structurele inbedding van financiële educatie hebben als doel de aandacht voor financiële educatie binnen het onderwijs duurzaam te versterken. De verwachting is dat dit leidt tot betere financiële kennis, competenties en vaardigheden bij jongeren. Op de lange termijn moet dit bijdragen aan betere financiële keuzes en uitkomsten;

- *Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij de financiële opvoeding*
Activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid hebben als doel ouders te stimuleren om thuis vaker het gesprek over geld aan te gaan en hun inzicht in de financiële belevingswereld van hun kinderen te vergroten. Dit verbetert de financiële kennis, competenties en vaardigheden bij zowel jongeren als ouders. Op de lange termijn draagt dit bij aan betere financiële keuzes en uitkomsten;
- *Verbeteren en/of uitbreiden van persoonlijke financiële begeleiding voor jongeren met financiële problemen*
Door persoonlijke financiële begeleiding aan te bieden op school, is het vragen om financieel advies laagdrempeliger. Jongeren die daar behoefte aan hebben, vragen makkelijker om hulp, waardoor de toegang tot (schuld)hulpverlening verbetert. Dit leidt – vooral op de korte termijn – tot betere financiële keuzes en uitkomsten.

Inhoud van de activiteitenplannen van het mbo

In de activiteitenplannen, die deelnemende scholen bij de start van de subsidieregeling hebben opgesteld, beschrijven scholen wat ze al doen op het gebied van financiële educatie en hoe dit gaat veranderen met de inzet van de subsidie.

Aanbod voor de regeling

Instellingen hadden voor de start van de regeling veelal al activiteiten op het gebied van financiële educatie, maar vaak versnipperd en onvoldoende structureel van aard. Met de subsidie willen zij zowel de kwaliteit van het aanbod als de organisatie en ondersteuning rondom financiële educatie versterken.

Beoogde inzet van de subsidiemiddelen

Voor **Activiteit A** beschrijven scholen in hun plannen een relatief grote groep medewerkers – gemiddeld zo'n vijftig per instelling – te professionaliseren op het gebied van financiële educatie. Het gaat hierbij vooral om docenten burgerschap, maar ook om economiedocenten, studieloopbaanbegeleiders, mentoren, zorgcoördinatoren en andere betrokken medewerkers. De beoogde scholingstrajecten variëren van korte trainingen van een dag(deel) tot meer maanden durende opleidingen en in enkele gevallen zelfs meerjarige programma's. Instellingen beoogden hiervoor samen te werken met externe aanbieders zoals genoemd op het platform geldlessen.nl. Soms benoemen scholen een zogenoemde train-de-trainer-aanpak om expertise duurzaam binnen de organisatie te borgen. Met deze inzet beogen instellingen onder andere de kennis, vaardigheden en handelingszekerheid van docenten te vergroten en daarmee indirect de financiële geletterdheid van studenten te versterken.

Voor **Activiteit B** beschrijven de scholen in hun plannen dat medewerkers – vaak projectleiders of coördinatoren – worden vrijgesteld om financiële educatie duurzaam te verankeren binnen het vak burgerschap, tijdens studieloopbaanbegeleiding, in het curriculum en doorlopende leerlijnen. Deze medewerkers moeten onder andere plannen ontwikkelen, projecten aansturen, teams ondersteunen, materialen ontwikkelen en samenwerking tussen locaties stimuleren. Binnen veel instellingen worden hiervoor werkgroepen of kernteams met docenten geformeerd. Het meest genoemde resultaat – in lijn met de aard van de activiteit – is de structurele inbedding van financiële educatie binnen de school. Andere beoogde resultaten die meermaals in de plannen zijn genoemd, betreffen onder meer de professionalisering en betrokkenheid van docenten, het opbouwen van samenwerkingen en netwerken rondom financiële educatie en het versterken van de financiële vaardigheden, geletterdheid en het bewustzijn van studenten.

Met betrekking tot **Activiteit C** beschrijven mbo-instellingen in hun plannen dat ze de persoonlijke financiële begeleiding gaan uitbreiden of opzetten via onder andere budgetcoaches, docenten, mentoren, spreekuren, loketten of externe partners zoals schuldhulpverlening en sociale raadslieden. Het beoogde resultaat hiervan betreft

onder meer: het verminderen van financiële problemen, schulden en bijbehorende stress bij studenten, het versterken van hun financiële geletterdheid en zelfredzaamheid en het voorkomen van studieuitval en het bevorderen van studiesucces.

Verloop in de praktijk bij mbo-instellingen

Een vragenlijst onder 14 mbo-instellingen en enkele verdiepende interviews bieden inzicht in de implementatie en (ervaren) resultaten van de regeling in het mbo tot nu toe. Scholing van onderwijspersoneel is het vaakst een nieuwe activiteit voor de instellingen: 28 procent van de instellingen investeert hierin voor het eerst met de subsidieregeling. Persoonlijke financiële begeleiding wordt met de middelen veelal uitgebreid en verbeterd. Ook de inzet van personeel voor de structurele inbedding van financiële educatie wordt vooral uitgebreid, in personeel, taken en/of uren. Dit heeft tot nu toe al een zichtbaar resultaat. Waar voor de subsidieregeling 53 procent van de instellingen geen visie had op financiële educatie, is dat inmiddels gedaald tot 3 procent. Het aandeel instellingen waar financiële educatie een structureel onderdeel is van het lesprogramma is toegenomen van 19 naar 45 procent. Financiële educatie wordt meestal ondergebracht binnen meerdere vakken, waarvan burgerschap voor bijna alle instellingen één van de vakken is. Recent zijn er echter nieuwe wettelijke eisen voor burgerschap vastgelegd, waardoor de inhoud van het vak verandert. De mbo-instellingen geven aan dat er binnen deze nieuwe vormgeving weinig ruimte over is voor eigen invulling, waardoor zij financiële educatie hier niet meer goed onder kunnen brengen. De inbedding loopt daardoor vertraging op.

Ongeveer de helft van de instellingen geeft aan dat de uitvoering van de subsidieregeling goed verloopt, de andere helft loopt volgens eigen zeggen op schema. De overige instellingen zijn voornamelijk neutraal en soms ontevreden. De inzet van specialisten, externe expertise en voldoende draagvlak worden vaak genoemd als behulpzame elementen bij de uitvoering. De meest genoemde belemmerende factoren zijn dat reguliere schoolse zaken prioriteit hebben, de hoge werkdruk en het tijdsgebrek bij personeel, de relatief korte looptijd van de subsidie en de onzekerheid over verlenging. Uit de open antwoorden en de interviews komt vooral naar voren dat het tijd kost om een goed plan te maken. De daadwerkelijke uitvoering van de plannen, zoals persoonlijke begeleiding en scholing, kan pas daarna echt van start gaan.

Vervolg van de monitor

Dit rapport bevat de eerste resultaten van de monitor van de subsidieregeling financiële educatie en biedt daarmee een eerste beeld van de implementatie en de (ervaren) opbrengsten binnen het mbo. De subsidieregeling bevindt zich echter nog in een relatief vroege fase en de verdere ontwikkeling is nog volop gaande. In de komende jaren worden de uitvoering en (ervaren) effecten van de regeling verder gevolgd, zowel binnen het mbo als binnen het voortgezet en primair onderwijs.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Subsidieregeling	7
1.3 Onderzoeksvragen	9
1.4 Onderzoeksmethode	11
1.5 Leeswijzer	12
2 Beleidstheorie	13
2.1 Inputs	15
2.2 Resultatenketen 1: Bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie	16
2.3 Resultatenketen 2: Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij financiële opvoeding	17
2.4 Resultatenketen 3: Persoonlijke begeleiding van jongeren met financiële problemen	18
2.5 Beleidstheorie als kapstok voor de monitor en evaluatie	18
3 Inhoud van de activiteitenplannen van mbo-instellingen	19
3.1 Aanvragen en toegekende bedragen	19
3.2 Situatieschets voorafgaand aan de regeling	21
3.3 Doelstellingen	24
4 Verloop in de praktijk op mbo-instellingen	33
4.1 Inzet op activiteiten	33
4.2 Invulling van de activiteiten	34
4.3 Vormgeving financiële educatie	38
4.4 Voortgang en opbrengsten	40
4.5 Wijzer in geldzaken	42

1 Inleiding

De subsidieregeling financiële educatie is bedoeld om scholen te ondersteunen bij het organiseren van structurele aandacht voor financiële educatie. De regeling is verdeeld over meerdere tijdvakken afgestemd op verschillende onderwijssectoren. De implementatie en (ervaren) effecten van de regeling worden gevolgd via een meerjarige monitor en een afsluitende evaluatie.

Dit hoofdstuk schetst kort de achtergrond van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de wijze waarop de regeling wordt gevolgd en geëvalueerd, namelijk via een meerjarige monitor (2025-2027) die de voortgang en implementatie van de regeling bij deelnemende scholen in kaart brengt, en een afsluitende evaluatie in 2028 die de doelrealisatie, doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling beoordeelt.

1.1 Aanleiding

Jongeren zijn volgens de wet vanaf hun achttiende jaar financieel zelfstandig. Uit verschillende onderzoeken van het Nibud blijkt echter dat 40 procent van de jongvolwassenen (18-27 jaar) moeite heeft met rondkomen. Daarnaast koopt een kwart regelmatig iets waarvoor ze eigenlijk geen geld hebben. Het aantal jongeren onder de 24 jaar met schulden is de afgelopen vijf jaar toegenomen met 70 procent.^{1 2} Om jongeren financieel weerbaar en redzaam te maken, moeten zij leren omgaan met geld. Het verbeteren van de financiële geletterdheid is een doelstelling van de overheid (Rijksoverheid, 2019)³. Financiële geletterdheid is essentieel om weloverwogen financiële beslissingen te nemen. Uit het PISA-onderzoek uit 2022 blijkt dat 82 procent van de 15-jarigen het minimumniveau aan financiële geletterdheid haalt, wat betekent dat één op de zes 15-jarigen dit niveau niet haalt.⁴ Ook binnen de groep die wel het basisoniveau heeft, is nog ruimte voor verbetering op het gebied van financiële geletterdheid.

Financiële educatie heeft als doel om mensen te motiveren en in staat te stellen om weloverwogen financiële beslissingen te nemen (Amagir, 2020).⁵ Dit omvat niet alleen kennis van financiële concepten, maar gaat ook over de houding ten opzichte van geldzaken en het geloof in eigen kunnen om deze kennis toe te passen in verschillende contexten. De effectiviteit van financiële educatie verschilt per context, maar is positief geassocieerd met de betrokkenheid van ouders en de nadruk op ervaringen met (de gevolgen van) financiële beslissingen. Docentprofessionalisering speelt een essentiële rol in dit proces, aangezien goed opgeleide docenten beter uitgerust zijn om financiële educatie op een didactisch verantwoorde wijze over te brengen.⁶ Echter wijzen evaluaties van verschillende programma's uit dat de effecten voornamelijk op de korte termijn zichtbaar zijn en niet

¹ <https://www.nibud.nl/nieuws/jongvolwassene-richt-zich-financieel-vooral-op-de-korte-termijn/>

² <https://www.nibud.nl/dossiers/jongeren-en-hun-geld/>

³ <https://www.pensioenfederatie.nl/stream/beantwoording-kamervragen-financiele-educatie-en-actieplan-1.pdf>

⁴ <https://www.pisa-nederland.nl/wp-content/uploads/2024/09/PISA-2022-De-Verdieping-De-financiele-geletterdheid-van-15-jarigen.pdf>

⁵ Amagir, A. (2020). "You can't just spend all the money you have": financial literacy education among students in the Netherlands. TIER research series. <https://hdl.handle.net/11245.1/4b3fd066-4f91-4bab-9777-88ee09f0378b>

⁶ Bron: Compen, B., De Witte, K., & Schelfhout, W. (2019). The role of teacher professional development in financial literacy education: A systematic literature review. *Educational Research Review*, 26, 16-31.

of nauwelijks op de lange termijn. Dit onderstreept de noodzaak van structurele financiële educatie om duurzame effecten te bewerkstelligen (Amagir, 2020).

In het kader van de meerjarige *Aanpak geldzorgen, armoede en schulden 2022-2025*⁷ en het *Nationaal Programma Armoede en Schulden*⁸ werkt het kabinet aan duidelijke doelen om onder andere armoede en schulden te verminderen en zo de bestaans- en inkomenszekerheid te vergroten. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is het voorkomen van geldzorgen. Daarom stimuleert het kabinet verantwoord financieel gedrag, onder andere via financiële educatie.

Specifiek wordt ingezet op het versterken van financiële educatie voor kinderen en jongeren. De subsidieregeling 'Financiële educatie voor onderwijsinstellingen' geeft hier invulling aan. Deze regeling is een initiatief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), in samenwerking met het Ministerie van Financiën (Fin) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het doel van de regeling is om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het creëren, ontwikkelen en bestendigen van structurele aandacht voor financiële educatie.⁹

1.2 Subsidieregeling

In 2023 startte de regeling met een tijdvak voor het mbo (tijdvak 1), omdat jongeren in deze onderwijsfase vaak al zelfstandig keuzes moeten maken over geldzaken en er een grote behoefte bestaat aan het versterken van hun financiële kennis en vaardigheden. In 2024 volgde het tweede tijdvak, gericht op het voortgezet onderwijs (vo). De leerlingen in deze leeftijdsgroep krijgen zelf steeds vaker te maken met zakgeld, een eigen bankrekening of een bijbaan. In 2025 is een derde tijdvak toegevoegd voor het primair onderwijs (po), met als doel kinderen al op jonge leeftijd basisvaardigheden op het gebied van geld en financiële besluitvorming bij te brengen. Daarmee kan ongelijkheid worden verminderd en kan de financiële zelfredzaamheid worden versterkt. In februari 2026 start het vierde tijdvak, dat scholen (mbo, vo en po) die niet eerder hebben deelgenomen, nogmaals de mogelijkheid biedt om subsidie voor financiële educatie aan te vragen.

De regeling is verdeeld over meerdere tijdvakken om het beschikbare budget op een beheerste en doelgerichte manier in te zetten. Vanwege budgettaire beperkingen is ervoor gekozen het budget stapsgewijs toe te kennen per onderwijssector. Deze gefaseerde aanpak biedt de mogelijkheid om per sector gerichte keuzes te maken en de uitvoering en effecten van de regeling tussentijds te monitoren. De opgedane inzichten over wat wel en niet effectief blijkt, kunnen worden benut bij de inrichting van volgende tijdvakken, waardoor de regeling gaandeweg kan worden aangescherpt en verbeterd.

Hieronder zijn de belangrijkste kenmerken per tijdvak weergegeven.

Tijdvak 1: mbo

- Publicatie: Staatscourant 2023 nr. 23825, 28 augustus 2023.
- Doelgroep: mbo-instellingen.
- Doel: het creëren, ontwikkelen en bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie binnen mbo-scholen – bij docenten én studenten.

⁷ Kamerbrief *Aanpak geldzorgen, armoede en schulden*, 12 juli 2022, Kamerstuk 2022-0000152702.

⁸ Kamerbrief *Nationaal Programma Armoede en Schulden*, 6 juni 2025, Kamerstuk 2025-0000127247.

⁹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0048586/2024-03-19>, Artikel 3.

- Subsidiabele activiteiten:
 - A: Professionalisering van onderwijspersoneel¹⁰ op het gebied van financiële educatie;
 - B: Inzet van personeel dat zorg draagt voor structurele inbedding van financiële educatie;
 - C: Bieden van persoonlijke financiële begeleiding aan jongeren met geldzorgen.

Activiteiten A en B zijn verplicht. Activiteit C is optioneel en mag hooguit 25 procent zijn van het totale aangevraagde subsidiebedrag;
- Financiën: subsidieplafond 8,6 miljoen euro. Per aanvraag minimaal 25.000 euro en maximaal 400.000 euro;
- Looptijd: 17 oktober 2023 tot en met 31 juli 2027;¹¹
- Achtergrond: Deze eerste openstelling was bedoeld als impuls voor het mbo, vanwege de urgentie om studenten al tijdens hun opleiding financiële kennis, gedrag en weerbaarheid bij te brengen – als onderdeel van de brede aanpak tegen geldzorgen, armoede en schulden.

Tijdvak 2: vo

- Publicatie: Staatscourant 2024 nr. 7991, 18 maart 2024.
- Doelgroep: vo-instellingen, inclusief scholen in Caribisch Nederland.
- Doel: het uitbreiden van de subsidieregeling om ook het voortgezet onderwijs in staat te stellen structurele financiële educatie te implementeren.
- Subsidiabele activiteiten:
 - A: Professionalisering van onderwijspersoneel op het gebied van financiële educatie;
 - B: Inzet van personeel dat zorg draagt voor structurele inbedding van financiële educatie;
 - C: Bieden van persoonlijke begeleiding aan jongeren met geldzorgen;
 - D: Activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid.

Activiteiten A en B zijn verplicht. Activiteiten C en D zijn optioneel en mogen elk hooguit 25 procent zijn van het totale aangevraagde subsidiebedrag;
- Financiën: subsidieplafond van 18,7 miljoen euro. Per aanvraag minimaal 75.000 euro en maximaal 300.000 euro;
- Looptijd: 11 mei 2024 tot en met 9 juli 2027;
- Achtergrond: De uitbreiding naar vo vloeit voort uit de erkenning dat jongeren op het voortgezet onderwijs vaak al eigen geldzaken krijgen (zakgeld, bankpas, bijbaan etc.), en dat zij baat hebben bij financiële kennis en vaardigheden voordat zij volwassen worden. De regeling biedt scholen de middelen om dit structureel vorm te geven.

Tijdvak 3: po

- Publicatie: Staatscourant 2025 nr. 2942, 24 januari 2025 en Staatscourant 2025 nr. 8932, 14 maart 2025.
- Doelgroep: po-scholen (regulier basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs), maar niet alle basisscholen: in eerste instantie alleen po-scholen met een onderwijsachterstandsscore boven een bepaalde drempelwaarde (en buiten gemeenten die onder het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) vallen).¹²
- Doel: het stimuleren van financiële educatie op jonge leeftijd, zodat kinderen al in het po basisvaardigheden en kennis over geld leren – wat kan bijdragen aan financiële weerbaarheid op latere leeftijd.
- Subsidiabele activiteiten:

¹⁰ Dit mogen naast docenten ook andere medewerkers van de onderwijsinstelling zijn.

¹¹ Op 18 november 2025 is de einddatum van de regeling voor het eerste tijdvak verlengd van 16 oktober 2026 naar 31 juli 2027.

¹² Deze keuze is in overleg met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gemaakt. Het is belangrijk te benadrukken dat het voor alle kinderen, ongeacht het gezin waarbinnen ze opgroeien, van belang is om op jonge leeftijd verstandig met geld te leren omgaan.

- A: Professionalisering van onderwijspersoneel op het gebied van financiële educatie;
- B: Inzet van personeel dat zorgdraagt voor structurele inbedding van financiële educatie;
- D: Activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid.

Activiteiten A, B en D zijn verplicht;

- Financiën: subsidieplafond van 11,2 miljoen euro. Per aanvraag minimaal 75.000 euro en maximaal 200.000 euro;
- Looptijd: 1 april 2025 tot en met 17 oktober 2028;
- Extra selectiecriteria: Niet alle po-scholen konden subsidie aanvragen. Basisscholen moeten een onderwijsachterstandsscore boven een bepaalde drempel hebben. Scholen in gemeenten die deelnemen aan het NPLV zijn uitgezonderd. Scholen voor speciaal (basis)onderwijs zijn expliciet toegevoegd als mogelijke aanvragers via latere wijziging;
- Achtergrond: Het kabinet erkent dat vroeg beginnen met financiële educatie belangrijk is: jonge kinderen vormen vaak hun eerste idee over geld, sparen en uitgeven. Door financiële educatie al in het basisonderwijs te integreren, wil het kabinet bijdragen aan structurele verbetering van financiële geletterdheid en op termijn bijdragen aan vermindering van armoede en schulden.

Op 22 december 2025 is er een **vierde tijdvak** toegevoegd aan de regeling, bedoeld voor scholen uit alle sectoren die geen subsidieaanvraag hebben kunnen indienen in de eerdere tijdvakken. Het doel, de subsidiabele activiteiten en kosten en het aanvraagproces van dit tijdvak zijn hetzelfde als voor de andere tijdvakken. Ook blijven de onderlinge verschillen tussen de drie onderwijssectoren zoals die gelden voor hun specifieke tijdvak van toepassing. De looptijd van tijdvak 4 is van 2 februari 2026 tot en met 31 juli 2029. Het subsidieplafond is 10 miljoen euro.

1.3 Onderzoeksvragen

Om vast te stellen of de subsidieregeling bijdraagt aan structurele aandacht voor financiële educatie, voert SEO Economisch Onderzoek een meerjarige monitor (2025-2027) en een evaluatie (2028) uit. Het nut en de noodzaak van financiële educatie staan hierin niet ter discussie, maar de vraag of de regeling een adequate stimulans is voor het bevorderen hiervan.

De bijbehorende onderzoeksvragen zijn gegroepeerd in vijf thema's:

Thema 1: Bereik: wie bereikt de subsidieregeling?

- Hoeveel en welk type scholen hebben een aanvraag gedaan?
- Voor hoeveel docenten, medewerkers, mbo-studenten, vo-leerlingen en po-leerlingen is er in totaal een aanvraag gedaan?

Thema 2: Implementatie: hoe zetten scholen de subsidie in en hoe verloopt de implementatie?

De implementatie is opgedeeld in de waarom-, de wat- en de hoe-vraag.

Waarom: doelen en resultaten

- Wat zijn de beoogde doelen van de onderwijsinstellingen? In hoeverre sluiten deze aan bij het doel van de subsidieregeling?
- Wat zijn de beoogde resultaten van de activiteiten?

Wat: welke activiteiten op het gebied van financiële educatie zetten onderwijsinstellingen in?

- Op welke van de activiteiten vanuit de subsidieregeling zetten scholen in?
- In hoeverre zijn de activiteiten additioneel?
- Zijn er (oude) activiteiten op het gebied van financiële educatie gestopt?

Hoe: hoe voeren de onderwijsinstellingen de subsidieregeling uit?

- Hoe zijn de subsidiemiddelen ingezet (in geld en uren) over de verschillende activiteiten? Wat is hierin de verhouding tussen de verschillende activiteiten?
- Wat is de gemiddelde looptijd van de activiteiten en het gemiddelde subsidiebedrag? Hoe hangt dit samen met het aantal activiteiten?
- Hoe is de uitvoering van de activiteiten georganiseerd?
- Welke belanghebbenden betrekken de scholen bij de uitvoering van de subsidie?
- In hoeverre en op welke wijze werken scholen samen met partners aan het geven van invulling en uitvoering aan de subsidieregeling?
- Wie heeft de implementatie in de school gecoördineerd en hoe is dat verlopen?
- Wat is de voortgang van de uitvoering van de activiteiten? Ligt de realisatie op schema?
- Hoe tevreden zijn de verschillende doelgroepen over de uitvoering van de activiteiten?
- Welke knelpunten ervaren betrokkenen bij de uitvoering van de activiteiten?
- Wat merken studenten/leerlingen van de versterkte aandacht voor financiële educatie? Hoe uit zich dat bij hen?
- Binnen welke vakken wordt er structureel aandacht besteed aan financiële educatie? Wordt dit projectmatig aangepakt, wordt gewerkt binnen een bepaalde leerlijn of wordt dit verweven in een bestaand vak?
- Bij welke kerndoelen is aansluiting gezocht en hoe ging dat?
- In hoeverre wordt er gebruikgemaakt van de expertise van het expertisepunt Wijzer in Geldzaken en hoe wordt dit ervaren? Wat gaat er goed? Wat kan er beter?

Thema 3: Doelrealisatie: in hoeverre zijn de beoogde doelen bereikt?

Tijdens de implementatie:

- Welke resultaten zijn er (tot nu toe) behaald? In hoeverre sluit dit aan bij de beoogde resultaten?

Na afronding van de activiteiten:

- In hoeverre (en op welke wijze) maken scholen (zelf) inzichtelijk welke resultaten zij realiseren met de inzet van de subsidiemiddelen?
- Welke resultaten zijn er behaald? In hoeverre sluit dit aan bij de beoogde resultaten?
- In hoeverre zijn de vooraf gestelde doelen van de subsidieregeling na afloop van de regeling bereikt?
- In welke mate is financiële educatie ingebed in het curriculum? Welke aanpassingen zijn er gedaan binnen het curriculum?
- In hoeverre hebben docenten meer en verbeterde kennis en vaardigheden op het gebied van financiële educatie?
- In hoeverre hebben andere medewerkers op school meer en verbeterde kennis en vaardigheden op het gebied van financiële educatie?
- Is er nieuw lesmateriaal ontwikkeld en zo ja, wat is de verhouding daarvan versus reeds bestaand lesmateriaal?
- Is de persoonlijke begeleiding van studenten/leerlingen en hun ouders (po en vo) verbeterd?
- In hoeverre is er verandering opgetreden in de betrokkenheid en participatie van ouders? Hoe uit zich dat?

Thema 4: Doeltreffendheid en doelmatigheid: in welke mate heeft de subsidieregeling bijgedragen aan structurele aandacht voor financiële educatie bij onderwijsinstellingen? In hoeverre zijn de subsidiemiddelen daarvoor toereikend geweest?

- Heeft de subsidieregeling bijgedragen aan het bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie bij onderwijsinstellingen? En zo ja, in welke mate?
- Hoe kijken betrokkenen aan tegen het instrument subsidie t.b.v. de doelstelling van de regeling?
- Wat hebben scholen gedaan om ervoor te zorgen dat financiële educatie een goede plek krijgt binnen de organisatie van de school?
- In hoeverre lukt het om financiële educatie structureel in te bedden binnen de school? Wat is hier (meer) voor nodig?
- Welke activiteiten dragen het meest bij?
- Welke manier van inbedding binnen de organisatie is het meest succesvol gebleken?
- In hoeverre zijn de beschikbare middelen voldoende toereikend gebleken om de regeling financieel structureel in te bedden binnen school? Indien ontoereikend, hoe hebben scholen gezorgd voor borging na afloop van de regeling?

Thema 5: Geleerde lessen: wat kunnen de verschillende belanghebbenden leren van de subsidieregeling?

- Wat lukt er goed en wat minder? Welk onderscheid is er tussen de verschillende activiteiten?
- Wat werkt wel en niet in de uitvoering van de regeling?
- Welke randvoorwaarden zijn cruciaal voor succes?
- Wat kunnen scholen onderling leren van elkaar?
- Welke aanbevelingen of vervolgstappen zijn er voor scholen en voor beleid?
- Welke (onbedoelde) neveneffecten hebben zich voorgedaan en in welke mate?

Bovenstaande onderzoeksvragen vormen de basis voor de jaarlijkse monitor en de evaluatie. Voor de meerjarige monitor ligt de focus op de thema's bereik, implementatie, doelrealisatie en geleerde lessen tot op dat moment. Bij de evaluatie ligt de nadruk op doelrealisatie, doeltreffendheid, doelmatigheid en de geleerde lessen van scholen en de subsidieregeling als instrument.

1.4 Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar de subsidieregeling is opgebouwd uit een meerjarige monitor en een afsluitende evaluatie. De monitor volgt de voortgang en resultaten van deelnemende scholen gedurende de looptijd. In de evaluatie ligt de focus op doelrealisatie, doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling. De uitkomsten van de monitor en evaluatie worden triangulair gebruikt om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de effecten en effectiviteit van de regeling.

Meerjarige monitor (periode 2025-2027)

De meerjarige monitor heeft als doel jaarlijks inzicht te geven in de implementatie en realisatie van de subsidieregeling. Het biedt een momentopname van de voortgang en levert een voorlopig antwoord op de onderzoeksvragen.

De monitor combineert drie methoden:

- Deskresearch: Analyse van beschikbare documenten, rapportages en dashboards om kwantitatief inzicht te krijgen in bereik, implementatie en realisatie van de regeling;

- Enquêtes: Bevraging van de deelnemende scholen over ervaringen met de uitvoering, opbrengsten en effecten van de subsidieregeling;
- Casestudies: Kwalitatieve verdieping door gesprekken met verschillende betrokkenen binnen geselecteerde scholen, om inzicht te krijgen in hoe activiteiten worden uitgevoerd, ervaren en ingebed.

De combinatie van deze drie bronnen maakt het mogelijk om zowel brede kwantitatieve trends als diepgaand kwalitatief inzicht te verkrijgen. Dit biedt een onderbouwd beeld van de jaarlijkse voortgang en lessen uit de uitvoering van de subsidieregeling in de praktijk.

Evaluatie (2028)

In het laatste onderzoeksjaar ligt de focus op de evaluatie van de subsidieregeling, met de nadruk op doelrealisatie, doeltreffendheid en doelmatigheid. De evaluatie bouwt voort op de monitor en wordt gebaseerd op deskresearch, enquêtes met evaluatieve vragen, analyse van de eindrapportages van scholen en groepsgesprekken met belangrijke stakeholders.

De evaluatie omvat drie analyses:

1. **Mate van doelrealisatie:** Analyse van eindrapportages en enquêteresultaten om te bepalen in welke mate scholen hun vooraf gestelde doelen hebben behaald en welke factoren hierbij een rol speelden;
2. **Gedragsveranderingen over de tijd:** Kwantitatieve analyse van veranderingen in meetbare uitkomstindicatoren, zoals structurele aandacht voor financiële educatie, financiële geletterdheid van leerlingen en gesprekken over geld thuis, en de relatie met de hoogte van de subsidie;
3. **Stakeholdersinzichten over effectiviteit:** In enquêtes en groepsgesprekken worden ervaringen en reflecties van betrokkenen verzameld over de effectiviteit van de subsidieregeling, succesfactoren, knelpunten en de bijdrage van de subsidie aan structurele veranderingen.

Vanwege het ontbreken van een nulmeting en controlegroep is een zuiver causale vaststelling van effectiviteit niet mogelijk. De resultaten van de drie analyses worden daarom triangulair benut om de meest waarschijnlijke effecten en de doelmatigheid van de subsidieregeling uit af te leiden.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport beschrijft de resultaten van de monitor van de subsidieregeling 'Financiële educatie voor onderwijsinstellingen' uitgevoerd in 2025. Daarbij ligt de focus op het eerste tijdvak van de regeling, namelijk het mbo. Hoofdstuk 2 behandelt de beleidstheorie van de regeling en maakt de uitgangspunten en verwachte effecten inzichtelijk. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van de analyse van de plannen die de mbo-instellingen hebben opgesteld bij de start van de subsidieperiode, waaronder de activiteiten en doelen die zij voor ogen hadden. Hoofdstuk 4 richt zich op het verloop van de subsidieregeling in de praktijk van het mbo tot nu toe.

2 Beleidstheorie

De beleidstheorie van de subsidieregeling bestaat uit drie resultatenketens. Deze zijn gericht op het bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie, ouderbetrokkenheid bij de financiële opvoeding en persoonlijke financiële begeleiding voor jongeren met financiële problemen. De monitor beoogt inzichtelijk te maken in hoeverre deze ketens daadwerkelijk tot stand komen in de praktijk.

Als startpunt van de monitor en evaluatie van de subsidieregeling financiële educatie is de beleidstheorie achter de regeling gereconstrueerd. Een beleidstheorie maakt inzichtelijk hoe de regeling geacht wordt te werken en tot welke effecten deze zou moeten leiden. De beleidstheorie biedt structuur en houvast voor de monitor en evaluatie. In de monitor brengen we zo goed mogelijk in beeld of de beoogde werking van de regeling zich voordoet in de praktijk. Met behulp van de evaluatie doen we een uitspraak over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de subsidieregeling.

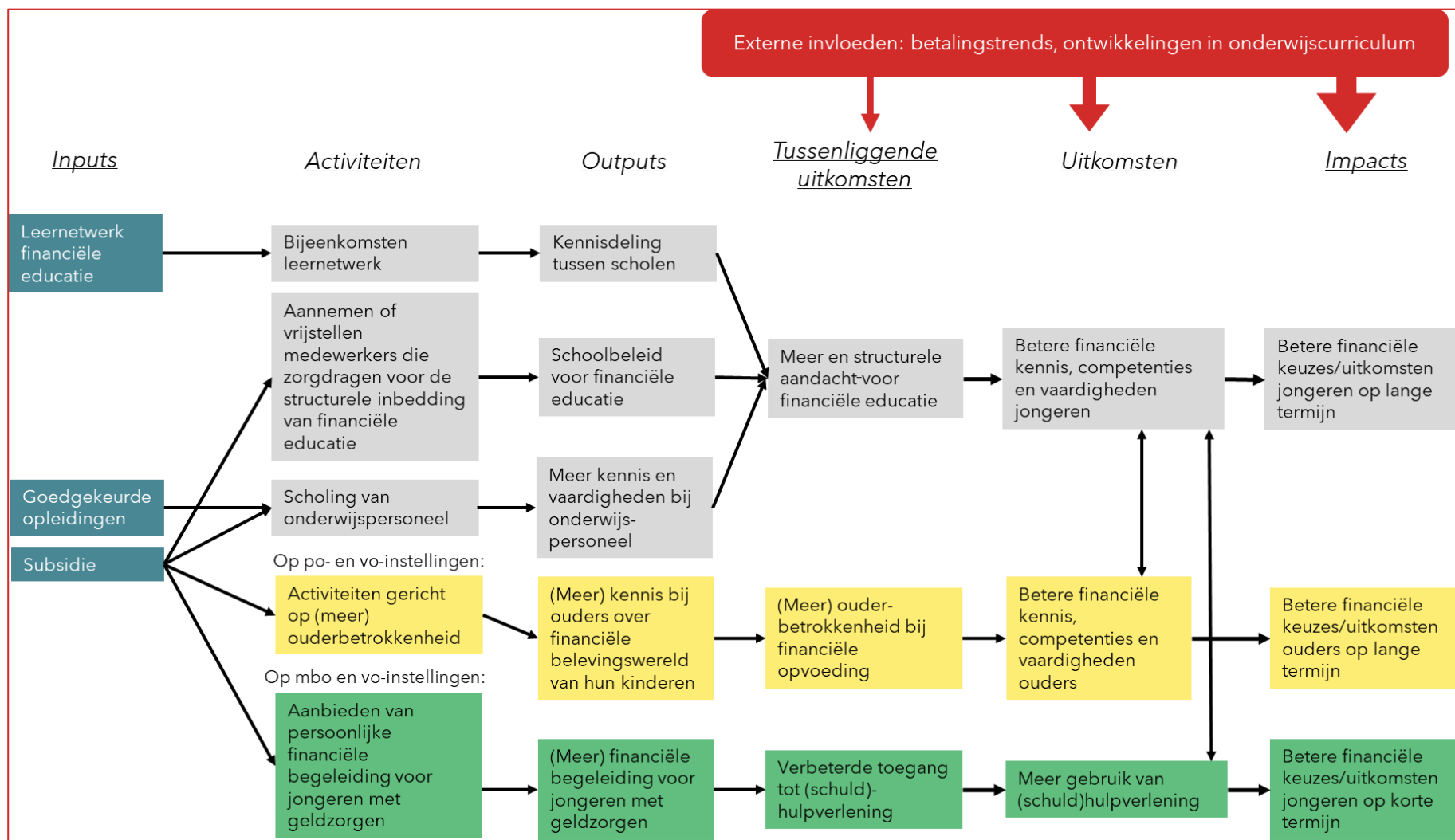
Binnen de beleidstheorie zijn drie resultatenketens onderscheiden (zie Figuur 2.1):

1. Bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs (grijs gekleurde onderdelen);
2. Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij financiële opvoeding (geel gekleurde onderdelen);
3. Persoonlijke begeleiding van jongeren met financiële problemen (groen gekleurde onderdelen).

Resultatenketens beginnen aan de linkerkant van de figuur bij de inzet van middelen (inputs). Vervolgens geven we weer hoe de inputs via de uitvoering (activiteiten), directe resultaten (outputs) en tussenliggende uitkomsten tot effecten (uitkomsten en impact) kunnen leiden, aan de rechterkant van de figuur. De resultatenketens worden beïnvloed door verschillende contextfactoren, zoals weergegeven in het rode vlak bovenaan de figuur.

Dit hoofdstuk beschrijft eerst de inputs gevolgd door de beoogde werking van de subsidieregeling per onderscheiden resultatenketen.

Figuur 2.1 Visuele weergave van de beleidstheorie van de subsidieregeling financiële educatie

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2025)

Noot: Grijze onderdelen = resultatenketen gericht op het bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs;
 Gele onderdelen = resultatenketen gericht op het bevorderen van ouderbetrokkenheid bij financiële opvoeding;
 Groene onderdelen = resultatenketen gericht op directe financiële begeleiding voor jongeren met financiële problemen.

2.1 Inputs

De inputs bestaan uit drie onderdelen: de beschikbaar gestelde subsidie middelen, de lijst van de door de minister goedgekeurde opleidingen ten aanzien van financiële educatie en het leernetwerk financiële educatie.

Subsidie middelen

In het eerste tijdvak van de regeling, bedoeld voor mbo-instellingen, was er zo'n 8,6 miljoen euro beschikbaar. Daarvan is 8,4 miljoen daadwerkelijk toegekend. Voor het tweede tijdvak, voor vo-scholen, lag het plafond op 18,7 miljoen euro, waarvan 16,9 miljoen is verstrekt. In het laatste tijdvak, bedoeld voor po-scholen, was 11,2 miljoen euro beschikbaar. Hiervan is 10,6 miljoen euro toegekend.

Opleidingen

Alleen opleidingen die door de minister zijn goedgekeurd, komen in aanmerking voor vergoeding via de subsidieregeling. Om die goedkeuring te krijgen, moet een opleiding voldoen aan een aantal voorwaarden:

- De opleiding moet gericht zijn op (toekomstige) leraren of ander onderwijspersoneel in het po, vo of mbo;
- De inhoud van de opleiding moet bijdragen aan het structureel opnemen van financiële educatie in het curriculum;
- De opleiding moet gericht zijn op blijvende impact en begeleid worden door een trainer of docent. Een opleiding die alleen uit e-learning bestaat, komt dus niet in aanmerking.

Scholingsaanbieders kunnen hun opleidingen ter beoordeling aanbieden bij Wijzer in geldzaken, dat checkt of de opleidingen voldoen aan bovenstaande voorwaarden en de minister daarover adviseert. Het overzicht van goedgekeurde opleidingen wordt bijgehouden op geldlessen.nl. Op het moment van opstellen van dit rapport zijn er 46 goedgekeurde opleidingen voor onderwijspersoneel in het po, vo en mbo.

Leernetwerk

Wijzer in geldzaken is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gevraagd om via geldlessen.nl, de rol in te nemen van expertisepunt waar scholen terecht kunnen voor het actueel overzicht van scholing, informatie, advies en het delen van kennis over effectieve financiële educatie. Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes.

Geldlessen.nl is het onderwijsplatform over leren omgaan met geld en biedt alles over effectieve financiële educatie in de klas, trainingen voor docenten, verdiepende kennissessies en bovenal: heel veel lesmaterialen over omgaan met geld voor het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en het mbo. Daarmee is al een goede basis gelegd voor een expertisepunt voor financiële educatie. Onderwijsinstellingen en docenten (en aanbieders van trainingen) kunnen hier terecht voor een actueel overzicht van trainingsaanbod, informatie, advies en het uitwisselen/delen van kennis rondom effectieve financiële educatie.

Wijzer in geldzaken biedt met behulp van de expertise van haar partners - als onderdeel van het professionaliseringsaanbod - een serie online kennissessies aan over verschillende financiële onderwerpen (zoals achteraf betalen of verzekeren) en hoe deze in de les kunnen worden behandeld. Daarnaast organiseert Wijzer in geldzaken leernetwerken voor po-, vo- en mbo-instellingen die deelnemen aan deze subsidie. Dit biedt de scholen

de mogelijkheid om expertise over het integreren van financiële educatie te delen, inspiratie op te doen en samenwerking tussen scholen te bevorderen. Hiermee wordt ook de kennis over financiële educatie vergroot, waar andere scholen en onderwijsinstellingen uiteindelijk gebruik van kunnen maken. Zo zorgen we er samen voor dat studenten goed voorbereid zijn op hun financiële toekomst.

Geldlessen.nl fungeert dus als het expertisepunt vanuit Wijzer in geldzaken voor de subsidieregeling financiële educatie en biedt scholen advies, scholing voor docenten en ondersteuning via een Leernetwerk Financiële educatie.

2.2 Resultatenketen 1: Bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie

Scholen kunnen de subsidiemiddelen inzetten voor verschillende activiteiten. Twee activiteiten zijn in ieder tijdvak van de regeling verplicht gesteld: scholing van onderwijspersoneel en het aannemen en/of vrijstellen van medewerkers die zorgdragen voor de structurele inbedding van financiële educatie. Beide activiteiten hebben als doel om de structurele aandacht voor financiële educatie in het onderwijs te bevorderen. Daarnaast is er gedurende de looptijd van de regeling voor alle gesubsidieerde scholen de mogelijkheid om deel te nemen aan het leernetwerk van het expertisepunt financiële educatie.

Onderwijspersoneel kan binnen de subsidie een opleiding volgen uit de lijst met goedgekeurde opleidingen. Met deze scholing doet het onderwijspersoneel kennis en vaardigheden op over het aanbieden of integreren van financiële educatie in bestaande vakken. In eerste instantie richtte de scholing zich uitsluitend op onderwijspersoneel met lesgevende taken. Dit is op verzoek van onderwijsinstellingen versoepeld naar onderwijspersoneel in het algemeen.

Medewerkers die zorgdragen voor de inbedding van financiële educatie werken aan de (verdere) ontwikkeling van schoolbeleid op het gebied van financiële educatie. Het takenpakket van deze medewerkers is niet afgebakend door de subsidieregeling en kan op verschillende manieren worden ingevuld. Een medewerker die zorg draagt voor de structurele inbedding kan bijvoorbeeld werken aan een plan van aanpak voor het aanbieden van structurele financiële educatie op de school of aan het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor financiële educatie. Op deze manier ontwikkelt de school een eigen visie op de integratie van financiële educatie in het onderwijsprogramma.

Deelname aan bijeenkomsten van het leernetwerk van het expertisepunt financiële educatie kan leiden tot kennisdeling tussen scholen. Tijdens de bijeenkomsten kunnen deelnemende scholen ervaringen en *best practices* op het gebied van financiële educatie uitwisselen. Hierdoor hoeven scholen niet ieder zelf het wiel uit te vinden en kunnen zij in plaats daarvan leren van elkaars opgedane kennis en ervaringen op het gebied van financiële educatie.

Beide verplichte activiteiten en deelname aan bijeenkomsten van het leernetwerk, dragen bij aan het creëren, ontwikkelen en/of bevorderen van structurele aandacht voor financiële educatie. Scholing van onderwijspersoneel vergroot de deskundigheid en vaardigheden om financiële educatie in het onderwijs te integreren. Medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de inbedding van financiële educatie in het beleid zorgen ervoor dat scholen niet alleen incidenteel activiteiten ondernemen, maar bouwen aan een doorlopende leerlijn en een eigen visie van de school. Dit vergroot de kans dat financiële educatie blijvend verankerd raakt in het schoolcurriculum. Tegelijkertijd

bevorderen de leernetwerkbijeenkomsten kennisdeling en samenwerking tussen scholen, waardoor succesvolle aanpakken worden verspreid en opgeschaald.

Meer en structurele aandacht voor financiële educatie beoogt betere financiële kennis, competenties en vaardigheden tot stand te brengen bij leerlingen/studenten. Jongeren die financiële educatie ontvangen, weten beter hoe ze hun geld moeten beheren en ontwikkelen goede financiële gewoonten, zoals sparen. Bovendien zijn ze beter voorbereid op onverwachte financiële uitdagingen en minder geneigd om schulden te maken. Een structurele aanpak in plaats van eenmalige of kortdurende interventies is daarnaast één van de voorwaarden voor effectieve financiële educatie (zie bijvoorbeeld HvA, KCPEG & HU, 2024).

Verbeterde kennis, competenties en vaardigheden van jongeren dragen bij aan het voorkomen van geldzorgen, nu en in de toekomst. Als jongeren beter met geldzaken en/of geldzorgen kunnen omgaan, verkleint dit de kans dat zij (later) met betalingsproblemen te maken krijgen. Zij maken betere financiële keuzes en komen daardoor minder vaak in de schulden of armoede terecht.

2.3 Resultatenketen 2: Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij financiële opvoeding

Po- en vo-scholen kunnen met de regeling inzetten op activiteiten die de ouderbetrokkenheid bij de financiële opvoeding bevorderen.¹³ Financiële educatie is immers geen eigenstandige verantwoordelijkheid van het onderwijs, maar een gedeelde opgave met de thuisomgeving. Voor het vo zijn deze activiteiten optioneel en bedragen de subsidiabele kosten maximaal 25 procent van het totaal verleende subsidiebedrag per aanvrager. In het po is deze activiteit verplicht. Scholen mogen zelf de invulling van deze activiteiten bepalen.

Activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid beogen de kennis van ouders te vergroten over de financiële belevingswereld van hun kinderen. Door middel van deze activiteiten wordt bij ouders begrip gecreëerd van de financiële keuzes en verleidingen waar hun kinderen mee te maken krijgen en manieren om daar in de opvoeding aandacht aan te geven. Daarnaast kan er in de activiteiten bijvoorbeeld ook aandacht besteed worden aan de rol van sociale media, recente ontwikkelingen in betaalmogelijkheden en de risico's die daarmee gepaard gaan. Ouders zijn hierdoor meer betrokken bij de financiële opvoeding van hun kinderen, wat bijdraagt aan de financiële kennis, competenties en vaardigheden van de kinderen. Ouders zijn ook beter op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en kunnen hun kinderen daardoor beter voorlichten over de risico's van deze ontwikkelingen. Op deze manier draagt ouderbetrokkenheid bij aan het verbeteren van de (lange termijn) financiële uitkomsten van jongeren.

Anderzijds kunnen ouders zelf ook baat hebben bij de activiteiten. Hun eigen kennis, vaardigheden en competenties kunnen hierdoor verbeteren. Dit verkleint ook voor ouders de kans dat zij zelf in financiële problemen komen.

¹³ Voor mbo is deze activiteit uitgesloten van de subsidieregeling.

2.4 Resultatenketen 3: Persoonlijke begeleiding van jongeren met financiële problemen

De voorgaande twee resultatenketens richten zich voornamelijk op het voorkomen van geldproblemen in de toekomst. De derde resultatenketen betreft het (direct) verhelpen van bestaande financiële problemen bij jongeren. Hiertoe bestaat binnen de regeling voor vo- en mbo-scholen de mogelijkheid om persoonlijke begeleiding te bieden aan jongeren met geldzorgen. Deze activiteit is niet verplicht en de subsidiabele kosten bedragen bovendien maximaal 25 procent van het totaal verleende subsidiebedrag per aanvrager. Scholen geven zelf vorm en invulling aan de financiële begeleiding.

Door persoonlijke financiële begeleiding aan te bieden op school, is het vragen om financieel advies laagdrempeliger. Jongeren die daar behoefte aan hebben, vragen makkelijker om hulp en krijgen hierdoor (meer) financiële begeleiding.

De financiële begeleider op school kan jongeren eventueel ook doorverwijzen naar de gemeente voor aanvullende (en uitgebreidere) schuldhulpverlening. In specifieke gevallen kunnen geldproblemen dermate groot zijn, dat doorverwijzing naar formele schuldhulpverlening noodzakelijk is. De financiële begeleider is bekend met de verschillende beschikbare hulpkanalen en kan jongeren adviseren over mogelijke vervolgstappen. Door de persoonlijke begeleiding worden oplossingen gezocht voor de geldproblemen van jongeren en/of wordt voorkomen dat bestaande geldproblemen verergeren.

2.5 Beleidstheorie als kapstok voor de monitor en evaluatie

Dit hoofdstuk laat zien dat de beleidstheorie van de subsidieregeling financiële educatie bestaat uit drie resultatenketens. De monitor beoogt inzichtelijk te maken in hoeverre de verschillende mechanismen in deze resultatenketens daadwerkelijk plaatsvinden in de praktijk, aan de hand van onder andere meetbare indicatoren. Hiertoe rapporteren we jaarlijks hoe deze indicatoren zich ontwikkelen. In de evaluatie beantwoorden we vervolgens de vraag of de vastgestelde ontwikkelingen in de indicatoren een causale samenhang vertonen met de subsidieregeling.

Sommige beoogde effecten kunnen we binnen de scope van het onderzoek niet kwantitatief in kaart brengen. Deze zullen kwalitatief of theoretisch beschreven worden. Dit betreffen bijvoorbeeld de (langetermijn)impact en uitkomsten bij ouders en leerlingen/studenten. Beoogde effecten op de lange termijn, zoals betere financiële keuzes van leerlingen, zijn niet goed meetbaar binnen de doorlooptijd van het onderzoek. Daarnaast kunnen we, gegeven de opzet en reikwijdte van het onderzoek, de uitkomsten bij ouders en leerlingen niet kwantitatief meten. Daarom besteden we hieraan in de casestudies aandacht. Verder verkrijgen we indicaties van effecten bij leerlingen en ouders via de enquêtes en voortgangs- en eindrapportages van scholen.

3 Inhoud van de activiteitenplannen van mbo-instellingen

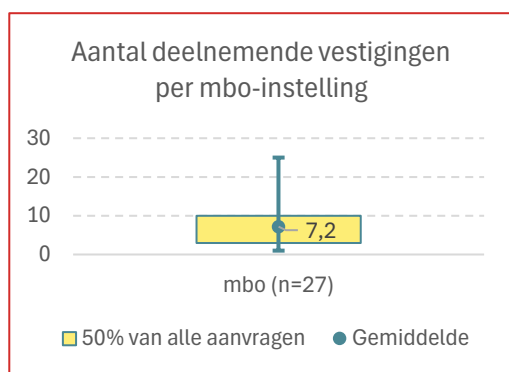
Met de subsidieregeling beogen 27 mbo-instellingen financiële educatie structureler en breder te verankeren in hun schoolorganisatie. Daarvoor zetten zij in verschillende mate in op professionalisering van het personeel, duurzame borging van financiële educatie in het onderwijs en gerichte begeleiding van studenten met geldzorgen.

Voorafgaand aan de subsidieperiode legden scholen in een activiteitenplan vast hoe zij de subsidiemiddelen wilden inzetten. Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud van deze plannen. Het start met een overzicht van de subsidieaanvragen: hoeveel aanvragen zijn er gedaan vanuit het mbo, hoeveel vestigingen behoren daarbij en welke subsidiebedragen zijn toegekend? Daarna volgt een situatieschets ten aanzien van financiële educatie voorafgaand aan de start van de subsidieregeling en de voorgenomen invulling met betrekking tot de verschillende activiteiten.

3.1 Aanvragen en toegekende bedragen

Mbo-instellingen zijn stichtingen waar veelal meerdere scholen/schoolvestigingen onder vallen. Er zijn 27 projecten in het mbo verleend, waaraan in totaal 194 vestigingen deelnemen. Het totaal toegekende subsidiebedrag bedraagt 8.417.158 euro. Om ook de onderlinge variatie tussen de mbo-instellingen die een subsidieaanvraag hebben ingediend inzichtelijk te maken, gaan de onderstaande figuren (3.1–3.3) in op de verdeling tussen de mbo-instellingen. Figuur 3.1 laat zien dat gemiddeld 7,2 vestigingen per instelling deelnemen. Het hoogste aantal betreft 25 vestigingen, het laagste één vestiging (zoals weergegeven met de 'whiskers' in de figuur). Het geel gemarkeerde gebied toont het interval tussen het 25e en 75e percentiel; in dit gebied bevindt zich vijftig procent van de instellingen, met tussen de drie en tien deelnemende vestigingen.

Figuur 3.1 Gemiddeld nemen er circa 7 vestigingen per mbo-instelling deel aan de subsidieregeling

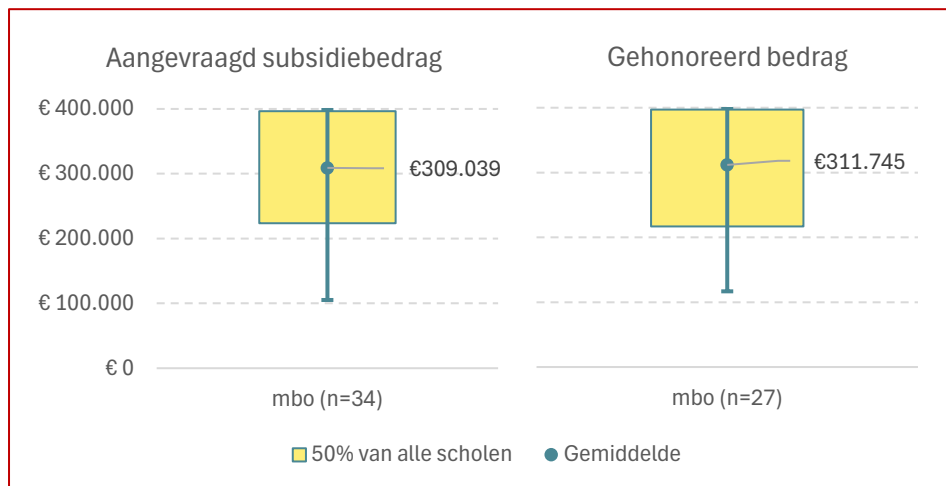

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. De opsomming van de gegevens uit deze plannen is verstrekt door het ministerie van SZW. Bewerkingen SEO (2025).*

Voor de overige figuren (Figuur 3.2 tot en met 3.10) geldt dezelfde leeswijzer: de 'whiskers' markeren de minimum- en maximumwaarden, terwijl het gele vlak de middelste 50 procent van de verdeling toont.

Figuur 3.2 toont het verschil tussen het *aangevraagde* en het daadwerkelijk *gehonoreerde* bedrag, inclusief de onderlinge verdeling tussen de mbo-instellingen. In het mbo dienden 34 instellingen een aanvraag in, waarvan er 27 zijn gehonoreerd. Hoewel het aantal aanvragen hoger ligt dan het aantal honoreringen, blijven, zoals zichtbaar in de figuren, het gemiddeld toegekende bedrag en de minima en maxima vrijwel gelijk.

Figuur 3.2 Het gemiddeld aangevraagd en gehonoreerd bedrag ligt rond 310.000 euro

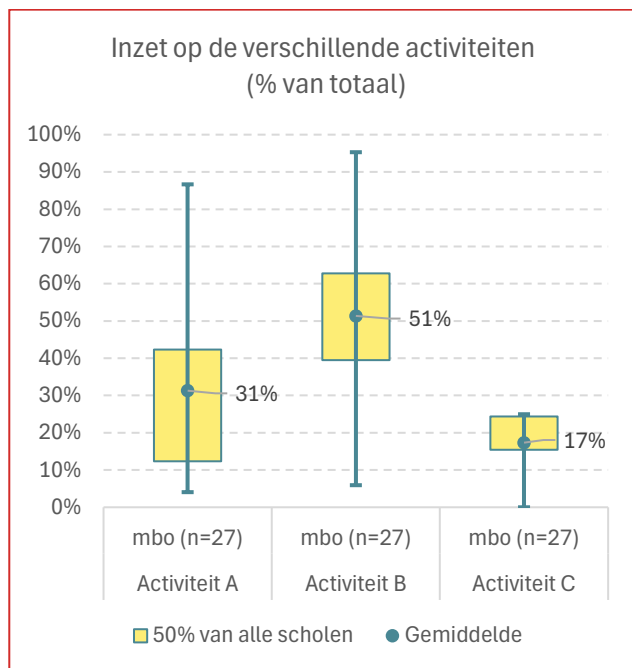
Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Bewerkingen SEO (2025)*

In aanvulling op de hierboven getoonde onderlinge verdelingen tussen de subsidieaanvragen laat Figuur 3.4 zien hoe instellingen voorafgaand aan de subsidieverstreking beoogden de middelen verhoudingsgewijs te verdelen over de verschillende activiteiten. Bij het indienen van hun aanvraag bededen aanvragers de middelen toe aan de volgende activiteiten:

- **Activiteit A:** het volgen van een opleiding door docenten van mbo-instellingen om financiële educatie in bestaande vakken te integreren en studenten te onderwijzen in financiële competenties;
- **Activiteit B:** het aannemen of vrijstellen van medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de structurele inbedding van financiële educatie binnen de mbo-instelling;
- **Activiteit C:** het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding aan studenten met geldzorgen.

Figuur 3.3 laat zien dat instellingen gemiddeld het grootste deel van de middelen beogen in te zetten voor Activiteit B (51 procent). Daarna volgt Activiteit A, met gemiddeld 31 procent. Voor Activiteit C is verhoudingsgewijs gemiddeld het kleinste deel van de middelen voorzien (17 procent). De foutbalken tonen dat de variatie tussen instellingen groot is, vooral bij Activiteit A en B: terwijl sommige instellingen nauwelijks middelen aan deze activiteiten toewijzen, zetten andere instellingen er juist bijna hun volledige budget op in. Bij Activiteit C valt op dat een deel van de instellingen hier helemaal geen middelen voor reserveert. Dit komt bij Activiteit A en B niet voor; instellingen zetten altijd ten minste een deel van hun middelen op deze activiteiten in. Dit komt overeen met de verwachtingen, aangezien inzet op Activiteit A en B verplicht was, terwijl dit voor Activiteit C niet geldt.

Figuur 3.3 Gemiddeld zetten instellingen het grootste deel van de subsidie in voor Activiteit B

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Bewerkingen SEO (2025)*

3.2 Situatieschets voorafgaand aan de regeling

In het activiteitenplan kregen instellingen de vraag: “Zijn er reeds bestaande en/of uitgevoerde activiteiten op het gebied van financiële educatie binnen uw instelling? Zo ja, welke?” Omdat veel antwoorden op deze vraag dezelfde thema’s raakten, zijn deze activiteiten onderverdeeld in drie categorieën:

1. Integratie van financiële educatie in het lesprogramma of curriculum;
2. Individuele begeleiding van leerlingen met financiële vragen;
3. Overige activiteiten, een restgroep met onderwerpen die slechts enkele keren genoemd werden.

Ad1: Lesprogramma en curriculum

Uit veel activiteitenplannen blijkt dat financiële educatie al vóór de start van de regeling in enige vorm onderdeel uitmaakt van het onderwijsaanbod. Mbo-instellingen doen dit op uiteenlopende manieren. De economische dimensie van de burgerschapslessen wordt relatief het vaakst genoemd in de plannen (in 8 van de 27 plannen). Daarbij valt op dat het merendeel van de plannen expliciet uitwerkt welke onderwerpen binnen deze dimensie aan bod kwamen.

Naast de economische dimensie van het vak burgerschap, is ook relatief vaak genoemd dat er door middel van gastlessen aandacht wordt besteed aan financiële educatie. Een greep uit het type lessen dat in de plannen aan bod komt is als volgt:

- Gastlessen door financiële instellingen en andere externe organisaties, zoals de Rabobank, de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV), de belastingdienst en de Groningse Kredietbank (GKB). Hierbij kwamen onderwerpen aan bod als het kopen van een huis of verzekeren, belastingaangifte, werk en bijbanen of cao’s;

- Programma's en gastlessen die gericht zijn op financiële weerbaarheid, zoals MoneyWays, waarin jonge rolmodellen (*peer educators*) met leerlingen in gesprek gingen over onderwerpen als schulden, armoede, schaamte, verleidingen en groepsdruk;
- Incidentele gastlessen op initiatief van docenten of mentoren, bijvoorbeeld gastsprekers tijdens mentorlessen, lessen over schulden of vanuit Ons Welzijn/Sociaal Raadslieden (zoals de les 'Ik word 18').

Financiële educatie kwam ten slotte volgens enkele plannen aan bod binnen SLB-, LOB- en enkele vakgerichte/beroepsgerelateerde lessen:

- Eén van de plannen noemt dat er in SLB- en LOB-lessen incidenteel aandacht werd besteed aan onderwerpen zoals arbeidsvoorwaarden en de cao; en dat deze thema's terugkwamen in vaklessen/leereenheden die voorbereiden op de beroepspraktijk, zoals lessen over cao's en salarisopbouw;
- Een ander plan noemt dat er binnen de LOB-lessen enkele elementen van financiële educatie werden behandeld;
- Daarnaast merkt een instelling op dat financiële educatie vooral plaatsvond in een beroepscontext en gericht op ondernemerschap, en niet primair op persoonlijke financiële redzaamheid. Met name in groene opleidingen (vooral niveau 4) leerden studenten hoe zij een eigen bedrijf konden runnen (zoals een retail- of hoveniersbedrijf, dierenwinkel, manege of tuinbouwbedrijf) waarbij ook de financiële aspecten van bedrijfsvoering aan bod kwamen;
- Ook wordt genoemd dat financiële educatie terugkomt in keuzeprogramma's of in trainingen. Enkele voorbeelden zijn:
 - Het keuzeprogramma *Persoonlijk Burgerschap*, waarin studenten binnen de vier burgerschapsdimensies konden kiezen uit aanbod dat ook financiële educatie omvat (o.a. MoneyWays, modules over geld en risico's en activiteiten rond armoede);
 - De training *Lab of Life*, waarin financiële gezondheid niet centraal stond maar wel als onderdeel van het bredere programma aan bod kwam.

Ad 2: Individuele begeleiding

Een tweede thema dat in meerdere plannen naar voren komt, is de individuele begeleiding van studenten. Hieruit komt het beeld naar voren dat mbo-instellingen studenten vóórafgaand aan de subsidieregeling vooral individuele en praktische ondersteuning boden bij financiële vraagstukken. Deze begeleiding was met name gericht op het versterken van het instantiekapitaal van studenten: het vermogen om hun weg te vinden binnen complexe regelingen en instanties, zoals DUO en gemeenten, en minder op structurele, preventieve financiële educatie.¹⁴ Hieronder worden de in de plannen beschreven vormen van individuele begeleiding vóór de subsidieregeling nader toegelicht. Studenten konden volgens de plannen allereerst terecht bij een financieel spreekuur. In de plannen staat hierover het volgende:

- De spreekuren boden informatie en ondersteuning bij uiteenlopende vraagstukken, zoals schulden, belastingzaken, schoolkosten en DUO-gerelateerde thema's. Daarnaast fungeerden ze als vraagbaak voor zowel studenten als docenten in de instroom-, doorstroom- en uitstroomfase van de opleiding. Er werd vraaggericht advies, ondersteuning en voorlichting gegeven;
- De financiële spreekuren werden op verschillende manieren georganiseerd: soms door een externe partij, soms door een mentor, docent of een collega uit het *ondersteuningsteam* of *begeleidingsteam*. In andere gevallen werden zij uitgevoerd door *trajectbegeleiders van het Loopbaancentrum* of door

¹⁴ Amagir, A., & Kremer, M. (2023). *Instantiekapitaal: De onzichtbare drempel tot hulp en erkenning*. In A. Amagir & M. Kremer (Red.), *Bestaanszekerheid begint bij een betrouwbare overheid* (pp. xx-xx). Kenniscentrum Ongelijkheid.

sociale raadslieden of trajectbegeleiders van het Loopbaanplein. Ook kan het een laagdrempelige dienst zijn van het Centrum voor Studentontwikkeling;

- In een van de plannen wordt het financieel spreekuur genoemd als aanvulling op het vak Burgerschap, zoals blijkt uit het volgende citaat: *“Niet alle onderdelen komen aan bod in de lessen Burgerschap. Voor studenten die deze lessen niet (kunnen) volgen, is er het Financieel Spreekuur.”;*
- Daarnaast blijkt uit enkele plannen dat het schoolmaatschappelijk werk ondersteuning bood bij geldproblemen of financiële zorgen. In één van de plannen wordt bovendien genoemd dat medewerkers van de gemeente ongeveer eens per maand langskwamen voor individueel advies;
- Ten slotte noemen meerdere plannen de aanwezigheid van een financiële coach. Deze coach richtte zich op het mogelijk maken van de aanschaf van studiematerialen en ondersteunde bij aanvragen voor financiële regelingen of kwijtschelding van studieschuld. Ook hielp de coach studenten bij het identificeren en benutten van financiële hulpmiddelen, zoals studiefinanciering, beurzen of andere vormen van financiële steun, en verwees daar waar nodig door naar externe hulpinstanties. In één van de plannen wordt de coach aangeduid als ‘Peercoach’, waarbij de samenwerking met een zorgprofessional en, indien nodig, een warme overdracht van student naar professional centraal staan.

Ad 3: Overige activiteiten

Minder voorkomende manieren waarop mbo-instellingen al vóór de subsidieregeling aandacht besteedden aan financiële educatie zijn:

- Enkele instellingen noemen de “Week van het geld” of de “Week van de Armoede”. In deze weken organiseerden zij onder meer gastlessen van het Nibud, gemeenten en *Wijzer in geldzaken*. Ook werden workshops verzorgd door studentbegeleiders (bijvoorbeeld over het voorkomen van financiële stress), vanuit het mbo-studentenfonds, theatervoorstellingen over schulden en externe voorlichting of inloopsprekken;
- In één van de plannen wordt vermeld dat er bijeenkomsten voor medewerkers werden georganiseerd, gericht op het signaleren van en handelen bij geldzorgen onder studenten. Daarnaast werden interne trainingen voor Zorgprofessionals genoemd, specifiek gericht op armoede en sociale uitsluiting;
- Ook noemen enkele instellingen hun website als kanaal voor financiële educatie. Via de website werd, al voor de subsidieregeling financiële educatie, informatie aangeboden over financiële regelingen, zoals studiefinanciering, het mbo-studentenfonds en diverse toeslagen.

Aandacht voor financiële educatie voorafgaand aan de regeling is vooral incidenteel van aard

Ondanks dat in veel plannen expliciet is aangegeven dat er al aandacht voor financiële educatie was vóór de regeling, blijkt dit vooral te gaan om incidentele aandacht. De citaten in Box 3.1 illustreren dit.

Box 3.1 De meeste plannen benadrukken dat de inzet op financiële educatie voorafgaand aan de regeling nog onvoldoende structureel was

“Bij het vak Burgerschap besteden wij al jaren aandacht aan deze materie. Dit gebeurt echter niet structureel genoeg; het betreft vooral gastcolleges, workshops en incidentele bedrijfsbezoeken.”

“De manier waarop studenten les krijgen in financiële educatie verschilt per opleiding. Bovendien worden de lessen niet altijd in een doorlopende leerlijn aangeboden en varieert de aandacht voor dit onderwerp sterk tussen opleidingen. Het aanbod sluit niet altijd goed aan bij de leefwereld en interesses van jongeren.”

“Financiële educatie en ondersteuning voor mbo-studenten is zeker nog niet geborgd in het onderwijs.”

"Uit een eerste inventarisatie blijkt dat financiële educatie gefragmenteerd is opgezet en nog niet de structurele aandacht krijgt die het verdient."

"Op een andere locatie wordt gewerkt met acht thema's, waarvan 'Financiën en Economie' er één is. Binnen dit thema kunnen studenten en docenten kiezen uit verschillende opdrachten in drie contexten: persoonlijk, beroep en maatschappij. Financiële educatie vormt hierbij slechts een klein onderdeel en is bovendien optioneel."

"Hoewel in de lessen Burgerschap aandacht wordt besteed aan de economische dimensie, is niet duidelijk in hoeverre specifieke aandacht is voor de individuele financiële problemen van studenten en de preventie daarvan."

"Afhankelijk van de kwaliteiten en interesses van de docent wordt binnen sommige clusters aandacht besteed aan financiële educatie in het kader van Burgerschap. Dit gebeurt echter fragmentarisch, niet structureel en staat niet als beleid vast."

"Binnen het programma dat in de eerstejaarslessen Burgerschap wordt aangeboden, is slechts in zeer beperkte mate aandacht voor financiële educatie. Dit draagt volgens ons onvoldoende bij aan de financiële geletterdheid van studenten."

"Tijdens Vitaal Burgerschap wordt aandacht besteed aan onderwerpen als omgaan met geld, schuldenproblematiek en verzekeringen. Dit betreft echter vaak slechts enkele lessen en vormt geen doorlopende leerlijn die binnen de organisatie is ingebed."

"Financiële educatie is op dit moment nog niet structureel ingevoerd."

"Er is momenteel geen formeel professionaliseringstraject voor docenten om financiële educatie te verzorgen."

"Voor gelijke kansen van onze studenten op het gebied van financiële educatie is het nu te veel docent- en of teamafhankelijk van wat er gebeurt."

"Financiële educatie gericht op het verantwoord omgaan met geld en risico's is nog zeer beperkt opgenomen in het curriculum van de school en binnen LOB."

3.3 Doelstellingen

De activiteitenplannen bevatten ook een toelichting op de beoogde resultaten van de regeling, uitgesplitst naar de activiteiten A tot en met C. Hierbij bestaat er zowel de beschikking over tekstuele informatie als in enkele gevallen over kwantitatieve aanvullende gegevens. Beide vormen van informatie zijn benut. Ook is steeds onderscheid gemaakt tussen de beoogde *inhoud* van de activiteit, het beoogde *resultaat* dat instellingen met de activiteit nastreven en het bedrag dat zij beogen op deze activiteit in te zetten.

Activiteit A: professionalisering van onderwijspersoneel

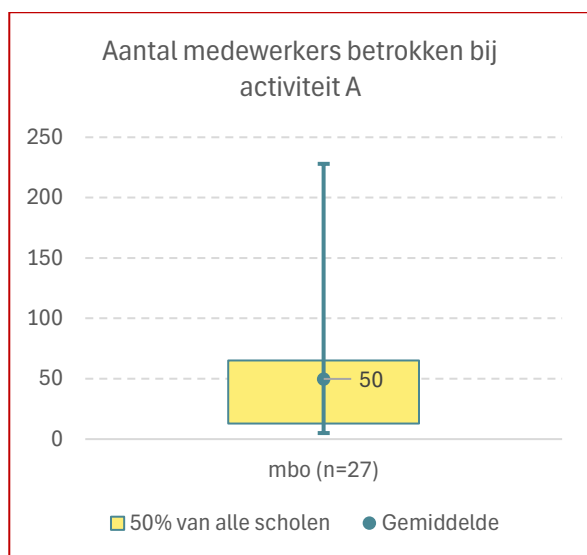
Activiteit A is als volgt omschreven: *"het volgen van een opleiding door de docenten¹⁵ van de mbo-instellingen om financiële educatie in bestaande vakken te integreren en studenten te onderwijzen in financiële competenties."* Om een goed beeld te krijgen van hoe instellingen deze activiteit vormgeven, bekijken we *hoeveel* en *welke* medewerkers deelnemen aan de opleidingen, *welke organisaties* deze opleidingen aanbieden, *hoelang* de trajecten duren en *welke resultaten* instellingen nastreven.

¹⁵ Later uitgebreid naar onderwijspersoneel in het algemeen.

Uit de plannen blijkt dat het opleidingsaanbod bij alle mbo-instellingen in ieder geval gericht is op docenten, geheel in lijn met de omschrijving van de activiteit door het ministerie. Daarbij wordt een breed scala aan docentenprofielen genoemd. Het vaakst gaat het om docenten burgerschap, maar ook om economiedocenten, studieloopbaanbegeleiders, mentoren, intern begeleiders, zorgcoördinatoren, "docenten die de rol van coach of zorgcoach hebben", de 'taakdocent zorg' en, in bredere zin, "andere geïnteresseerde docenten". Daarnaast blijkt dat in sommige gevallen ook medewerkers van Student Support of Student Service Centra, evenals coaches van het studentbegeleidingscentrum, aan de trainingen zullen deelnemen.

In Figuur 3.4 is het beoogde aantal medewerkers dat aan de trainingen deelneemt visueel weergegeven. De figuur toont dat gemiddeld 50 medewerkers per mbo-instelling gaan deelnemen aan activiteit A. Het aantal deelnemers varieert van minimaal 5 tot maximaal 228. Bij de helft van de scholen ligt het aantal deelnemende docenten tussen de 12 en 65. Onderwijsinstellingen in het mbo variëren in grootte. Gemiddeld hebben de instellingen die deelnemen aan de subsidieregeling ruim 800 personen met een onderwijsgevende functie in dienst.¹⁶ Dat betekent dat gemiddeld per mbo-instelling ongeveer 6 procent een training zal volgen op het gebied van financiële educatie.

Figuur 3.4 Gemiddeld nemen 50 docenten deel aan Activiteit A

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. De opsomming van de gegevens uit deze plannen is verstrekt door het ministerie van SZW. Bewerkingen SEO (2025)*

De plannen geven ook inzicht in de duur van de trainingen. Deze loopt uiteen van kortdurende trajecten van enkele dagen of dagdelen, tot trajecten die volgens de plannen meerdere maanden in beslag nemen, en zelfs tot meerjarige trajecten. De volgende citaten illustreren deze variatie:

- "De training zal één dag of twee dagdelen omvatten."
- "Een dergelijke opleiding kent 5 tot 10 bijeenkomsten, verdeeld over een periode van 3 maanden."
- "We gaan ervanuit dat in de loop van 3 jaar zo'n 90% wordt geschoold door Codename Future en/of Money Rebels".

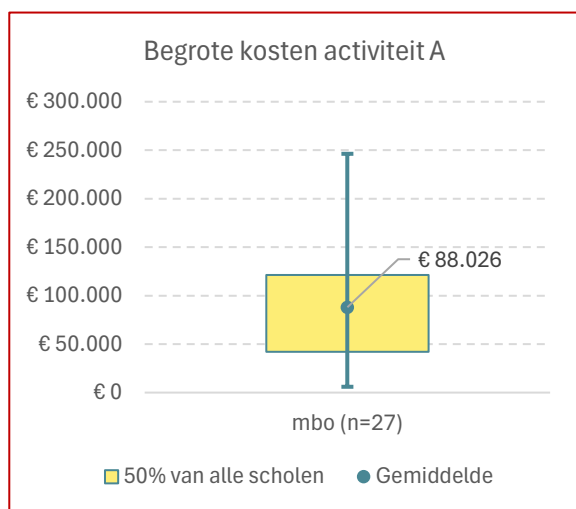
¹⁶ Gebaseerd op Onderwijspersoneel mbo in aantal personen via Open DUO-data.

Wat betreft de typen platformen en aanbieders van opleidingen worden in de plannen in totaal zes partijen expliciet genoemd. Het gaat daarbij zowel om opleidings- en kennisplatformen als om concrete opleidingsaanbieders. Geldlessen.nl, dat fungeert als platform voor lesmateriaal en expertise, wordt het meest genoemd (in 12 plannen). Daarnaast wordt MoneyRebels, een aanbieder van trainingen en gastlessen, genoemd in 7 plannen. Verder noemen plannen Diversion (4 plannen), de Hogeschool van Amsterdam (2 plannen) en het Nibud (1 plan). Daarnaast geven vier mbo-instellingen aan gebruik te gaan maken van het "train-de-trainer-principe". Dit houdt in dat een kleine groep medewerkers eerst zelf wordt opgeleid, zodat zij de opgedane kennis vervolgens binnen de eigen organisatie kunnen doorgeven. Zij formuleren deze werkwijze als volgt:

- *"Via het principe van train de trainer zal de kennis niet alleen binnen de 4 scholen, maar instellingsbreed worden ontwikkeld."*;
- *"We hanteren hierbij het train de trainer concept: een externe trainer/expert/docent die een gedegen lespakket ontwikkelt en de docenten daarin meeneemt."*;
- *"Het voordeel van een 'train-de-trainer' concept is dat het een effectieve overdracht van specialistische kennis en vaardigheden binnen een organisatie of gemeenschap faciliteert."*;
- *"Daarnaast zit er in de training een Train-de-trainer component, waarna de docenten hun collega's kunnen trainen in gespreksvoering met studenten rondom financiën en de persoonlijk financiële situatie."*;
- *"Docenten burgerschap trainen docenten burgerschap uit het leernetwerk burgerschap op hun school"*.

In de plannen is tevens aangegeven welk bedrag instellingen beogen te besteden aan de verschillende activiteiten. Figuur 3.6 geeft een overzicht van de beoogde uitgaven voor activiteit A. De gemiddelde besteding bedraagt circa 88.000 euro, met een minimum van 6.000 euro en een maximum van ongeveer 250.000 euro. Bij de helft van de instellingen ligt de beoogde besteding tussen circa 42.000 euro en 120.000 euro.

Figuur 3.5 De gemiddelde beoogde besteding aan activiteit A bedraagt circa 88.000 euro

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Bewerkingen SEO (2025)*

Met betrekking tot de na te streven resultaten komt in de plannen een aantal overeenkomstige thema's voor. Allereerst geven instellingen aan dat zij de kennis, vaardigheden en competenties van docenten op het gebied van financiële educatie willen versterken. Daarnaast benadrukken veel plannen de gewenste impact op studenten: instellingen verwachten dat Activiteit A bijdraagt aan de financiële geletterdheid en financiële competenties van studenten. Dit wordt onder meer geïllustreerd door de volgende citaten:

- “(...) dat de docenten voldoende of zelfs goed uitgerust zijn met kennis, vaardigheden en competenties om zaken rondom financiële educatie op te pakken (...).”;
- “Verbeterde financiële geletterdheid van MBO-studenten om financieel gezonde beslissingen te kunnen nemen in hun leven na school.”

Naast deze veelgenoemde resultaten komt in enkele plannen ook een aantal aanvullende doelen naar voren. Deze aanvullende resultaten omvatten onder meer:

- Het mogelijk maken dat mbo-coaches extra begeleiding of nazorg aan studenten kunnen bieden;
- Het beschikbaar maken van meer informatie over de manier waarop Gen Z met geld omgaat;
- Het vergroten van kennis over het doorverwijzen van studenten naar passende hulpinstanties;
- Het verbeteren van de algemene kennis binnen de school over de problematiek waarmee studenten rondom dit thema te maken hebben.

Activiteit B: structurele inbedding van financiële educatie

Activiteit B betreft “het aannemen of vrijstellen van medewerkers, die zorgdragen voor de structurele inbedding van financiële educatie in het onderwijs op de betreffende mbo-instelling”. Om een goed beeld te krijgen van hoe instellingen deze activiteit beogen vorm te geven, zoomen we in op *welk type* medewerker in het kader van deze activiteit wordt vrijgesteld, voor *hoeveel uur* en *welke resultaten* hiermee worden nagestreefd.

In de plannen komen verschillende typen medewerkers naar voren die (gedeeltelijk) worden vrijgesteld. Het betreft daarbij in de meeste gevallen een medewerker die het project zal aansturen, aangeduid als ‘projectleider’, ‘coördinator’ of, in enkele gevallen, ‘hoofdfunctionaris’. In 18 van de 23 plannen is dit expliciet benoemd.

De rol van de projectleider wordt in veel plannen nader toegelicht, inclusief de verwachte duur van de vrijstelling. Box 3.2 bevat vier illustratieve voorbeelden van dergelijke omschrijvingen. Hieruit blijkt dat de duur sterk varieert tussen de deelnemende instellingen. Sommigen beogen de projectleider voor de hele subsidieperiode in te zetten (voorbeeld 1), en anderen voor een deel (bijvoorbeeld 18-20 maanden, voorbeeld 2). Verder blijkt dat in sommige gevallen één projectleider verantwoordelijk is voor meerdere locaties (voorbeeld 3), terwijl in andere gevallen juist meerdere projectleiders binnen dezelfde mbo-instelling worden aangesteld (voorbeeld 4).

Box 3.2 Illustratieve voorbeelden: omschrijving van de rol van de projectleider

Voorbeeld 1:

“De activiteiten binnen dit project worden aangestuurd door een projectleider vanuit Ondernemerslab. Hij of zij zal zorgdragen voor de selectie en inschrijving van de trainingen, het ontwerpen en aanbieden van de geldmodule, de communicatie richting de docenten over de herziening van bestaande curricula en het inzetten van docenten als interne trainers. Ook zal de projectleider de kennisbijeenkomst voor docenten en de thema-avonden Geldonderwijs voor ouders/verzorgers organiseren en assisteren bij de werving en begeleiding van studentambassadeurs. Als laatste is de projectleider verantwoordelijk voor de financiële en inhoudelijke verantwoording van het project. (...) De projectleider wordt voor 0,2 FTE vrijgesteld van (onderwijs)taken om dit project te kunnen uitvoeren. (...) De duur van deze deelactiviteit is het gehele project, dus vanaf 17 oktober 2023 t/m 16 oktober 2026.”

Voorbeeld 2:

“Aard: Op zoek gaan naar een (nieuwe) medewerker die vrijgesteld of aangenomen wordt als “projectleider”. Projectleider brengt in kaart wat er concreet al gedaan wordt aan financiële educatie en hoe structureel dit is. Een plan opstellen hoe financiële educatie een structurele plek heeft in het onderwijs: wat is daarvoor nodig, wat is de behoefte, wat is haalbaar en wat past? (...)”

Duur:*Op zoek naar medewerker: 2-3 maanden**Vooronderzoek: 2 maanden**Opstellen plan: 2 maanden**Uitvoeren plan 10 maanden**Evalueren plan en bijstellen: 2 maanden**Totale duur: 18-20 maanden"***Voorbeeld 3:***"Om te voorkomen dat de locaties allemaal zelf het wiel opnieuw gaan uitvinden en dubbel werk doen, zal er één centrale coördinator op dit project komen. Diegene zal het contact en de samenwerking tussen de vijf locaties faciliteren om van elkaar te leren. Ook zal diegene zorgen dat hetgeen ontwikkeld wordt, ook binnen de rest van de scholen benut kan worden. Met behulp van de lokale inzet en betrokkenheid, kunnen we op deze manier zorgen dat ook andere locaties aan de slag kunnen met een aanpak en lesprogramma."***Voorbeeld 4:***"Er worden vier docenten gedeeltelijk vrijgesteld van hun reguliere onderwijsverplichtingen, zodat ze zich volledig kunnen wijden aan het plannen, ontwikkelen en implementeren van een gestructureerd financieel educatieprogramma in het curriculum van de instelling. Deze docenten zullen worden aangesteld als coördinator."*

Uit de plannen blijkt verder dat de inzet van de projectleider vaak wordt gecombineerd met die van andere medewerkers. Daarbij wordt een breed palet aan samenwerkingsverbanden genoemd, variërend van het "Kernteam Financiële Educatie" tot een "kerngroep", "projectgroep" of "werkgroep". Docenten worden het vaakst genoemd als deelnemers aan deze groepen: vooral docenten burgerschap, maar ook docenten van (bedrijfs)economische vakken, rekenen en LOB.

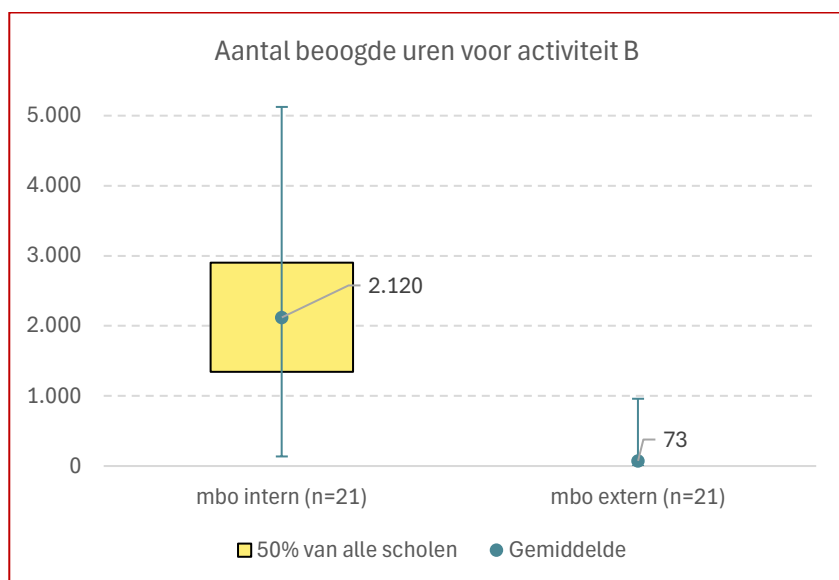
Uit enkele plannen blijkt dát er sprake is van samenwerking tussen verschillende medewerkers, maar blijft onduidelijk welke medewerkers precies deelnemen. Ook komt het voor dat een projectgroep wordt genoemd zonder te vermelden of binnen deze groep een projectleider is aangesteld. Daarnaast ontbreken in sommige plannen gegevens over het type medewerker dat in het kader van activiteit B wordt vrijgesteld.

Ook is het aantal beoogde uren geanalyseerd voor de inzet van medewerkers die zorgdragen voor structurele inbedding van financiële educatie, waarbij onderscheid is gemaakt tussen interne en externe medewerkers. Naast interne medewerkers worden namelijk ook diverse externe experts ingezet, waaronder beleidsmedewerkers en onderwijskundige beleidsadviseurs van de dienst onderwijs, ondersteuning en advies, een onderwijskundige uit het kernteam van het programma Eigentijds Onderwijs en de beleidsmedewerker Burgerschap.

Figuur 3.6 toont de verdeling van het aantal beoogde uren voor activiteit B voor de 21 mbo-instellingen die hierover rapporteren in hun plannen.¹⁷ Opvallend is dat de gemiddelde inzet van interne medewerkers aanzienlijk hoger is dan die van externe medewerkers. Interne medewerkers worden gemiddeld 2.120 uur ingezet en externe medewerkers gemiddeld 73 uur. Bij interne medewerkers varieert de inzet van minimaal 137 uur tot maximaal 5.125 uur. Bij externe medewerkers van 0 uur tot 960 uur.

¹⁷ Het is hierbij belangrijk op te merken dat niet alle plannen informatie bevatten over het aantal beoogde inzeturen aan interne en externe medewerkers. De figuur biedt daarom slechts een indicatieve weergave en moet niet worden geïnterpreteerd als een volledig of definitief overzicht.

Figuur 3.6 Het gemiddeld aantal beoogde interne uren dat voor activiteit B wordt ingezet is hoger dan het aantal beoogde externe uren

Bron: Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. De opsomming van de gegevens uit deze plannen is verstrekt door het ministerie van SZW. Bewerkingen SEO (2025)

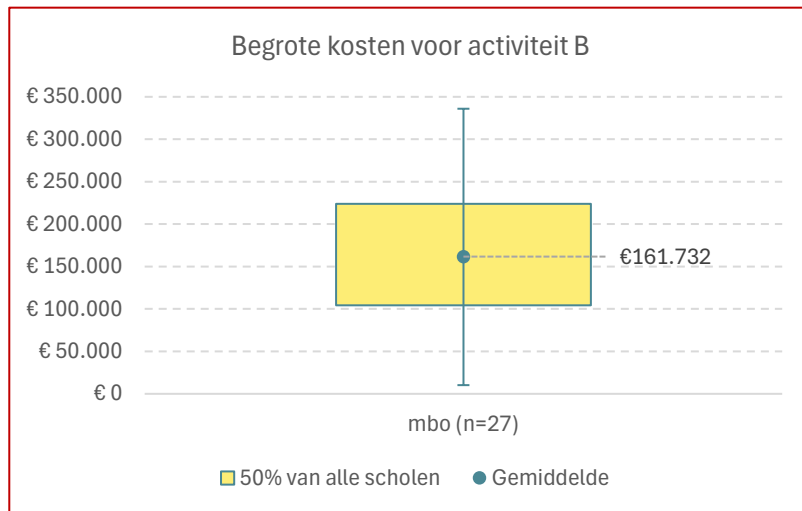
De plannen bevatten daarnaast informatie over de resultaten die met activiteit B worden nagestreefd. Het meest genoemde resultaat - in lijn met de aard van de activiteit - is de structurele inbedding van financiële educatie (in 18 van de 26 plannen). Instellingen noemen daarbij verschillende plaatsen of vakken waar deze inbedding volgens hen gaat plaatsvinden:

- Burgerschap. Dit is veruit de meest genoemde plek; veel instellingen verwijzen naar een structurele opname binnen het burgerschapsprogramma;
- Studieloopbaanbegeleiding (SLB). Diverse instellingen noemen SLB-lessen, coaching en begeleidingstrajecten als geschikte plek voor financiële educatie;
- Curriculum of onderwijsprogramma. Veel instellingen spreken over verankering in het brede curriculum of onderwijsprogramma, zonder verdere specificatie;
- (Doorlopende) leerlijn. Een aantal instellingen noemt dat ze een doorlopende leerlijn financiële educatie willen ontwikkelen of borgen.

Andere beoogde resultaten die meermaals in de plannen zijn beschreven, betreffen onder meer de professionalisering en betrokkenheid van docenten, het opbouwen van samenwerkingen en netwerken rondom financiële educatie, het versterken van de financiële vaardigheden, geletterdheid en het bewustzijn van studenten, de preventie en vermindering van financiële problemen, schulden en armoede, de monitoring en kwaliteitsborging en de verbetering van procedures en protocollen ter ondersteuning van financieel kwetsbare studenten.

Tot slot geeft Figuur 3.7 een beeld van de beoogde uitgaven aan activiteit B. De gemiddelde besteding bedraagt circa 160.000 euro, met een minimum van 10.000 euro en een maximum van ongeveer 340.000 euro. Bij de helft van de instellingen ligt de beoogde besteding tussen de 105.000 euro en 224.000 euro.

Figuur 3.7 De gemiddelde besteding aan activiteit B bedraagt circa 160.000 euro

Bron: Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Bewerkingen SEO (2025)

Activiteit C: begeleiding van studenten met geldzorgen

Activiteit C betreft "Het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding op de mbo-instellingen voor studenten met geldzorgen". Geanalyseerd is hoe instellingen deze activiteit vormgeven, door welke medewerkers deze begeleiding wordt georganiseerd, welke benamingen aan de begeleiding worden gegeven en welke resultaten instellingen hiermee nastreven.

Met betrekking tot het type medewerkers komt in de plannen allereerst naar voren dat mbo-instellingen de begeleiding willen laten uitvoeren door verschillende soorten medewerkers. In de activiteitenplannen zijn de volgende typen medewerkers genoemd:

- Docenten en mentoren. Veel instellingen noemen docenten, mentoren, maar ook SLB'ers en zorgdecanen als eerstelijns aanspreekpunt. Zij signaleren problemen, verwijzen door en bieden in sommige gevallen zelf begeleiding;
- Budgetcoaches. Budgetcoaches worden bij meerdere instellingen structureel ingezet. Soms betreft dit intern opgeleide docenten; soms zijn het medewerkers van het studentenservicecentrum (SSC) en in enkele gevallen ook extern ingehuurd coaches;
- Externe partners. Instellingen betrekken daarnaast diverse externe partijen bij de begeleiding van studenten. Genoemde partners zijn onder andere:
 - Medewerkers binnen de zorgstructuur, zoals zorgcoaches, maatschappelijk werkers en trajectbegeleiders;
 - Sociaal Raadslieden;
 - Organisaties zoals *Stichting De Kern*;
 - Gemeentelijke loketten of schuldhulpverleningsinstanties.

De benamingen voor de begeleiding lopen sterk uiteen. Termen als "budgetcoaching" en "financieel inloopsprekkuur" worden relatief vaak genoemd. Daarnaast komt het werken met een loketfunctie ("Loket Geldzaken"), een meldpunt, een servicecentrum of een FIS (Financieel Informatiepunt/Steunpunt) regelmatig voor in de plannen. In enkele gevallen gebruiken scholen benamingen als *persoonlijke financiële coaching*, *dedicated coach* of *begeleidingsgesprekken*.

Ook de beschikbaarheid van de begeleiding varieert. Sommige instellingen bieden twee uur per week fysiek spreekuur aan, terwijl bij anderen het spreekuur continu digitaal bereikbaar is. Enkele instellingen willen hun bestaande capaciteit uitbreiden. Opvallend is dat de plannen nauwelijks informatie bevatten over welke medewerkers de spreekuren, loketten of meldpunten zullen bemensen.

De verantwoordelijkheid voor doorverwijzing naar passende financiële ondersteuning ligt vaak bij docenten. Zij moeten studenten doorverwijzen naar budgetcoaches, financiële spreekuren en/of externe hulporganisaties. Soms worden ook Student Support of servicepunten zoals het Servicecentrum of FIS expliciet genoemd als verwijzende partijen. Tegelijkertijd blijven in veel plannen de routes naar individuele begeleiding onduidelijk.

Hoewel ouderbetrokkenheid voor het mbo-tijdvak geen specifieke activiteit betreft, beschrijven enkele mbo-instellingen dat zij (ook) ouders actief willen betrekken. Dit gebeurt bijvoorbeeld via workshops over financiële educatie, waarvoor docenten specifieke uren beschikbaar stellen. De volgende citaten illustreren deze aanpak:

- *"Hierbij worden ouders/begeleiders betrokken bij het project, aangezien financiële educatie ook thuis moet worden toegepast. Hiervoor wordt 2 keer per schooljaar een workshop georganiseerd door 2 docenten die samen, verdeeld over 3 jaar, 60 uur beschikbaar zijn."*
- *"Individuele ondersteuningsvragen zullen gedurende de looptijd van de subsidie toenemen, omdat iedere student module(s) financiële educatie volgt en kennisneemt van het FIS."*

Box 3.3 illustreert een voorbeeld van een mbo-instelling die een meldpunt heeft ingericht en daarnaast actief inzet op ouderbetrokkenheid.

Box 3.3 Illustratief voorbeeld inhoudelijke beschrijving activiteit C

Een mbo-instelling heeft in het activiteitenplan opgenomen dat zij een **meldpunt** wil opzetten waar studenten met financiële problemen terecht kunnen. Dit meldpunt moet fungeren als centrale plek voor individuele begeleiding, ondersteuning bij budgetteren en doorverwijzing naar externe instanties. Het doel is studenten te helpen hun financiële situatie beter te begrijpen, te beheren en waar mogelijk te verbeteren. Vier medewerkers zouden specifiek worden aangewezen om deze begeleiding te verzorgen, en de ondersteuning zou gedurende het hele schooljaar beschikbaar zijn om continuïteit te waarborgen.

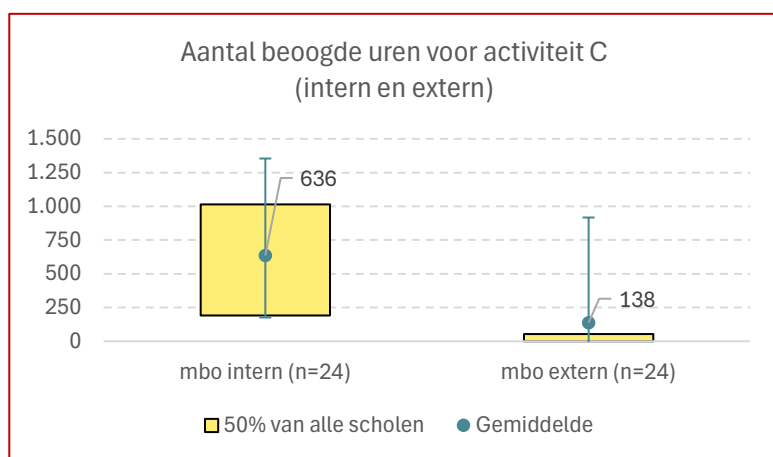
Opvallend in dit plan is de nadrukkelijke keuze om ook **ouders** bij de begeleiding te betrekken. In samenwerking met externe partners wil de instelling ouders informeren en adviseren, zodat de ondersteuning niet alleen binnen de school, maar ook in de thuissituatie doorwerkt.

Diverse plannen benadrukken daarnaast dat het vergroten van de deskundigheid van medewerkers en de zichtbaarheid van financiële ondersteuning eveneens onderdeel uitmaakt van activiteit C. Instellingen zetten in dit kader in op het trainen van docenten in het vroegtijdig signaleren van financiële problemen, het vergroten van de bekendheid van financiële steun- en informatiesystemen (zoals het FIS) onder medewerkers en het actief onder de aandacht brengen van beschikbare begeleiding - bijvoorbeeld door budgetcoaches - om de drempel voor studenten om hulp te zoeken te verlagen. Ook worden schoolmaatschappelijk werkers en medewerkers van organisaties zoals STAP ingezet om teams te informeren over de mogelijkheden voor begeleiding.

Wat betreft de beoogde resultaten komt in de plannen een aantal terugkerende thema's naar voren. Het merendeel van de instellingen streeft ernaar financiële problemen, schulden en bijbehorende stress bij studenten te verminderen. Daarnaast wordt verwacht dat activiteit C bijdraagt aan het versterken van de financiële geletterdheid en financiële zelfredzaamheid van studenten, aan het voorkomen van studie-uitval en aan het bevorderen van studiesucces. Ook het vergroten van de deskundigheid van medewerkers en de structurele borging van financiële begeleiding binnen de instelling worden expliciet genoemd.

In 24 plannen is bovendien informatie opgenomen over het aantal beoogde uren dat aan activiteit C wordt besteed, zowel intern als extern. Figuur 3.8 toont de spreiding tussen deze instellingen. Gemiddeld zetten zij 636 interne uren en 138 externe uren in. Het aantal interne uren varieert van 0 tot 1.300 uur; voor externe uren loopt de spreiding uiteen van 0 tot 1.190 uur.

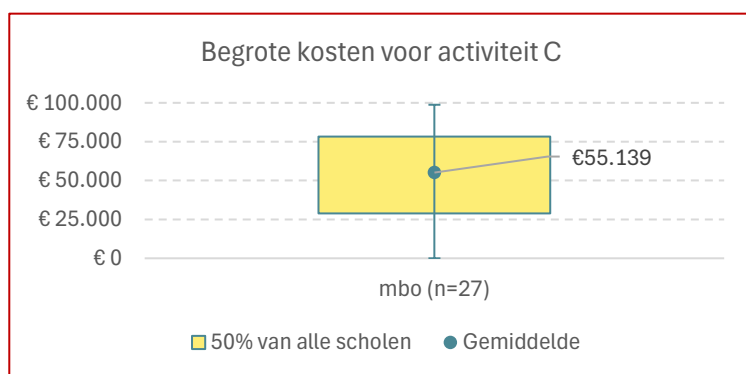
Figuur 3.8 Gemiddeld zetten de 24 instellingen die hierover gegevens hebben aangeleverd 636 interne uren en 138 externe uren in

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. De opsomming van de gegevens uit deze plannen is verstrekt door het ministerie van SZW. Bewerkingen SEO (2025)*

Figuur 3.9 toont het bedrag dat instellingen volgens de plannen beogen uit te geven aan activiteit C. De gemiddelde beoogde besteding bedraagt circa 55.000 euro, met een spreiding van 0 euro tot ongeveer 99.000 euro. Bij de helft van de instellingen ligt de beoogde investering tussen de 30.000 euro en 78.000 euro.

Figuur 3.9 Gemiddeld zetten mbo-instellingen 55.129 euro in voor activiteit C

Bron: *Activiteitenplannen mbo-instellingen, in het kader van de subsidieregeling financiële educatie voor onderwijsinstellingen. Bewerkingen SEO (2025)*

4 Verloop in de praktijk op mbo-instellingen

Sinds de start van de regeling is de inbedding van financiële educatie op de meeste mbo-instellingen verbeterd. Het onderwijspersoneel wordt hiervoor specifiek geschoold, maar door tijdgebrek en werkdruk is dit nog niet overal volledig op gang gekomen.

Dit hoofdstuk schetst de ervaringen van mbo-instellingen met de subsidieregeling tot nu toe, op basis van een enquête. In deze enquête hebben zij vragen beantwoord over de inzet van de subsidie middelen en de opbrengsten daarvan.

Een subsidieaanvraag kan gedaan zijn voor meerdere mbo-locaties (een mbo-instelling bestaat veelal uit meerdere mbo-scholen). 27 mbo-instellingen maken voor 192 locaties gebruik van de subsidieregeling. Deze instellingen zijn allemaal uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. In totaal hebben 28 locaties van 14 mbo-instellingen de vragenlijst ingevuld. Er is geprobeerd om zoveel mogelijk op locatieniveau de inzet en opbrengsten van de subsidie middelen uit te vragen, maar de beschikbare contactgegevens waren veelal op instellingsniveau, niet op locatieniveau. Veel instellingen hebben daarom de vragenlijst ingevuld voor alle locaties tegelijkertijd. Om hier rekening mee te houden is weging toegepast.¹⁸ We geven de resultaten in dit hoofdstuk op instellingsniveau weer.

Naast de vragenlijst zijn met twee mbo-instellingen verdiepende interviews gehouden om meer inzicht te krijgen in het doorlopen proces en de behulpzame en belemmerende factoren daarbij.

4.1 Inzet op activiteiten

In het mbo kunnen de subsidie middelen worden ingezet voor drie typen activiteiten: professionalisering, inzet van personeel voor de structurele inbedding van financiële educatie en persoonlijke financiële begeleiding van studenten. Uit de vragenlijst blijkt dat 96 procent van de instellingen inzet op het aannemen en/of vrijstellen van medewerkers die zorgdragen voor de structurele inbedding van financiële educatie, 86 procent op scholing van het onderwijspersoneel en 79 procent op het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding.¹⁹

Mbo-instellingen zetten de activiteiten over het algemeen in voor al hun studenten. 95 procent van de instellingen maakt geen onderscheid naar leerjaar of opleidingsrichting. Bij 4 procent van de instellingen worden de activiteiten wel gericht op studenten uit een specifiek leerjaar en bij 1 procent van de instellingen op studenten die een specifiek vak volgen.

¹⁸ Een deel van de instellingen heeft maar één vragenlijst ingevuld voor alle locaties, bij een deel van de instellingen hebben meerdere locaties afzonderlijk de vragenlijst ingevuld. Bij meerdere ingevulde vragenlijsten voor één instelling passen we een weging toe, zodat deze combinatie van vragenlijsten even zwaar meeweegt als één vragenlijst die voor alle locaties is ingevuld.

¹⁹ De eerste twee activiteiten zijn verplicht, maar deze verplichting geldt op aanvraagniveau. Niet elke afzonderlijke locatie hoeft daar dus op in te zetten. Omdat een deel van de vragenlijsten per locatie is ingevuld en we deze resultaten wegen om een instellingsresultaat te berekenen, is het niet onlogisch dat het percentage lager is dan 100 procent. Ook hebben niet voor elke instelling alle locaties de vragenlijst ingevuld.

Alle instellingen zijn al aan de slag gegaan met (het voorbereiden van) de activiteiten waar ze op inzetten. De meerderheid van de instellingen is ook al begonnen met het uitvoeren van de activiteiten. Slechts een klein deel is nog aan het voorbereiden. De scholing van het onderwijspersoneel is bij de meeste instellingen die hierop inzetten bezig (47 procent) of zelfs al afgerond (36 procent). Bij de overige instellingen (17 procent) is de scholing in voorbereiding. Bij het inzetten van personeel voor de structurele inbedding van financiële educatie is op 85 procent van de instellingen dit personeel bezig met de structurele inbedding. Op de resterende 15 procent is de inzet van het personeel nog in voorbereiding. De persoonlijke financiële begeleiding wordt op 69 procent van de instellingen die hierop inzetten aangeboden. Op de resterende 31 procent van de instellingen is de voorbereiding voor het aanbieden van begeleiding gestart.

De instellingen streven veel verschillende doelen na met de subsidiemiddelen. Tabel 4.1 laat zien hoeveel procent van de instellingen verschillende doelen heeft aangemerkt als relevant doel en hoeveel procent dit als één van de belangrijkste drie doelen heeft aangemerkt. De (structurele) implementatie van financiële educatie in het curriculum is één van de voornaamste doelen. Andere belangrijke doelen zijn het vergroten van financiële geletterdheid, het verbeteren van de signalering van studenten met geldzorgen en het creëren van meer draagvlak onder onderwijspersoneel. Veelvoorkomende doelen met een lagere prioriteit zijn bijvoorbeeld het vergroten van de kennis van personeel en het verbeteren van de doorverwijzing van studenten.

Tabel 4.1 Implementatie van financiële educatie in het curriculum is het belangrijkste doel

Doel	Aandeel instellingen dat dit als doel heeft	Aandeel instellingen dat dit als top 3-doel heeft
(Structurele) implementatie van financiële educatie in het curriculum	91%	81%
Vergroten van de financiële geletterdheid en bewustwording van studenten/leerlingen	73%	57%
Verbeteren van de signalering van studenten/leerlingen met geldzorgen	86%	54%
Creëren van meer draagvlak en bewustwording van het belang van financiële educatie onder het onderwijspersoneel	83%	53%
Vergroten van de kennis van het personeel ten aanzien van financiële educatie	73%	33%
Borgen van een doorlopende leerlijn ten aanzien van financiële educatie	58%	21%
Verbeteren van de doorverwijzing van studenten/leerlingen naar een expert op gebied van financiële educatie	83%	19%
Verbeteren van de didactische vaardigheden van het personeel ten aanzien van financiële educatie	61%	12%
Anders	16%	0%

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

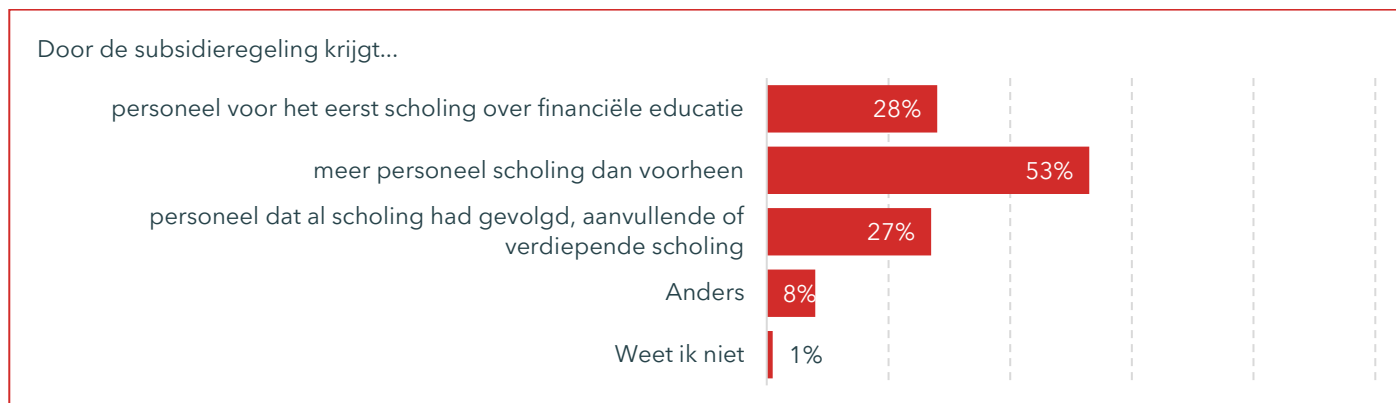
4.2 Invulling van de activiteiten

Mbo-instellingen vullen zelf in hoe en voor wie ze de verschillende activiteiten inzetten op hun locaties. Deze paragraaf licht toe hoe scholen dit doen.

Scholing van onderwijspersoneel

Figuur 4.1 laat zien dat de meeste instellingen de subsidiemiddelen voor scholing van onderwijspersoneel gebruiken om het aantal personeelsleden dat scholing volgt op het gebied van financiële educatie te vergroten. Ongeveer een kwart zet de middelen in voor extra scholing voor personeelsleden die eerder ook al scholing hebben gehad. Nog een kwart laat voor het eerst personeelsleden scholing volgen op het gebied van financiële educatie.

Figuur 4.1 Ongeveer de helft van de instellingen breidt het aantal personeelsleden dat scholing volgt uit

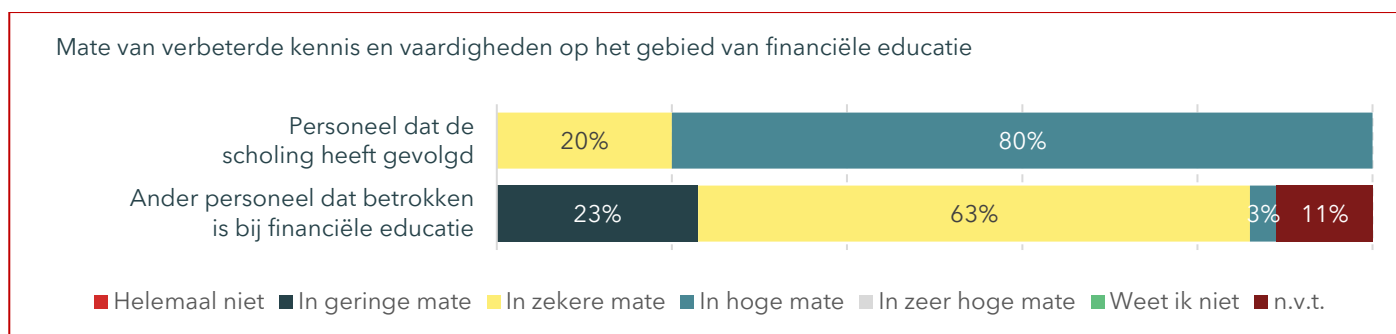
Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Gemiddeld gaat het om 41 personeelsleden per instelling die scholing (gaan) krijgen, maar het aantal varieert sterk tussen instellingen. Zo zijn er instellingen waar slechts één personeelslid scholing volgt, maar ook instellingen waar 120 personeelsleden in het kader van de subsidie worden opgeleid. Het type scholing is vooral workshops of studiedagen op school (64 procent), maar ook scholing gekoppeld aan lesmateriaal (zoals Fix je Money van Nibud) (37 procent) en na/bijbscholing via een opleidingsinstituut (20 procent) worden veel gebruikt. Bij de categorie 'Anders' worden ook scholing door de HvA en MoneyRebels meerdere keren genoemd.

De meeste instellingen geven aan dat het personeel dat de scholing heeft gevolgd (sterk) verbeterde kennis en vaardigheden heeft op het gebied van financiële educatie (Figuur 4.2). Ook bij het andere personeel dat betrokken is bij financiële educatie, maar zelf geen scholing heeft gevolgd, heeft de scholing indirect een zekere verbetering opgeleverd in hun kennis en vaardigheden.

Figuur 4.2 De gevolgde scholing heeft geleid tot verbeterde kennis en vaardigheden rondom financiële educatie

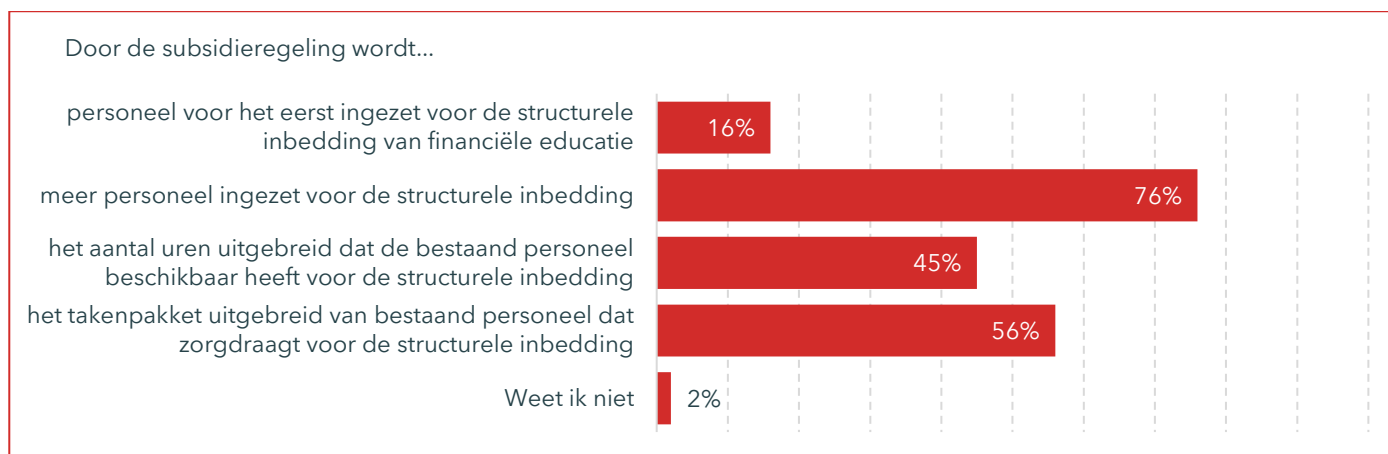

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Structurele inbedding

De meeste instellingen geven aan dat ze zich al voor de subsidie bezighielden met de structurele inbedding van financiële educatie en breiden dat nu uit (Figuur 4.3). Op de meeste instellingen wordt het aantal personeelsleden dat zich bezighoudt met financiële educatie vergroot (76 procent). Ook wordt het takenpakket of het aantal uren op veel instellingen uitgebreid. Een klein deel (16 procent) zet voor het eerst personeel in voor de structurele inbedding van financiële educatie.

Figuur 4.3 De meeste instellingen hielden zich al bezig met structurele inbedding en breiden dat nu op verschillende manieren uit

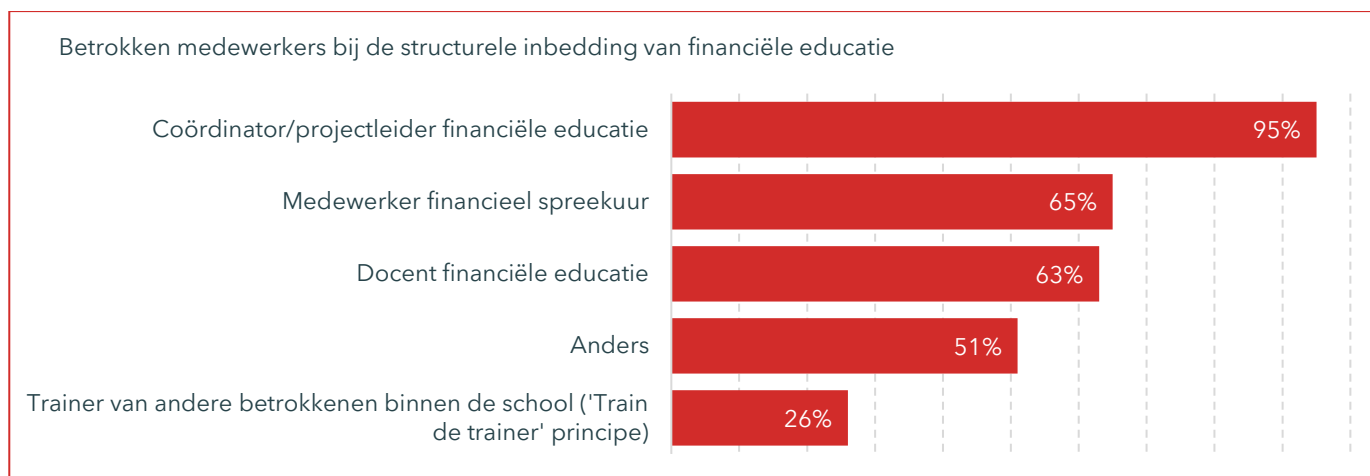

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Er wordt bijna altijd een coördinator of projectleider aangewezen voor de structurele inbedding van financiële educatie (Figuur 4.4). Ook medewerkers van het financieel spreekuur en docenten financiële educatie worden vaak betrokken bij de structurele inbedding. In de categorie 'Anders' worden onder andere onderwijskundigen, docenten van andere vakken en zorgcoördinatoren genoemd.

Figuur 4.4 Bijna alle instellingen hebben een coördinator/projectleider financiële educatie

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

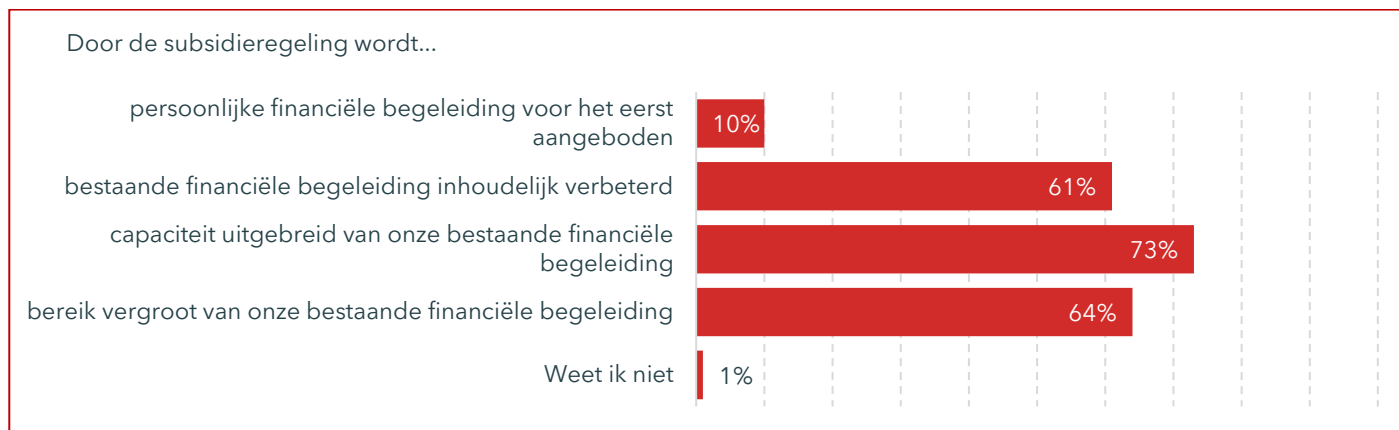
Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

De inzet van personeel voor structurele inbedding van financiële educatie heeft tot nu toe op de meeste instellingen geleid tot een (verbetering van) de structurele inbedding. Bijna 90 procent van de instellingen ervaart een verbetering van de structurele inbedding: op 61 procent van de instellingen is de inbedding in zekere mate verbeterd en op 27 procent van de instellingen in hoge mate.

Persoonlijke financiële begeleiding

Ook onder instellingen die inzetten op het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding worden de subsidiemiddelen vooral ingezet om het bestaande aanbod uit te breiden (Figuur 4.5). De meeste instellingen verbeteren de reeds bestaande financiële begeleiding, breiden de capaciteit van de bestaande begeleiding uit of vergroten het bereik van de bestaande begeleiding. 10 procent van de instellingen begint voor het eerst met het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding.

Figuur 4.5 De middelen worden hoofdzakelijk ingezet om bestaande financiële begeleiding uit te breiden en te verbeteren

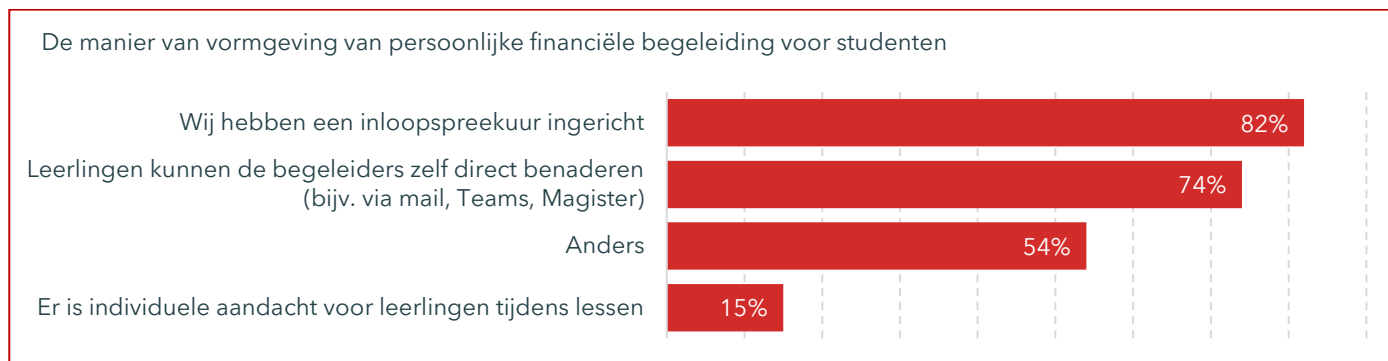

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Instellingen bieden vooral persoonlijke financiële begeleiding aan via een inloopspreekuur (82 procent) en begeleiders die direct te bereiken zijn via kanalen zoals e-mail, Teams of Magister (74 procent), zie Figuur 4.6. In de categorie 'Anders' wordt onder andere doorverwijzing via een coach of zorgcoördinator genoemd.

Figuur 4.6 Leerlingen kunnen op verschillende manier toegang krijgen tot persoonlijke financiële begeleiding

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Mbo-instellingen geven aan dat het aanbieden van de persoonlijke financiële begeleiding tot nu toe over het algemeen goed lukt. Volgens 48 procent verloopt dit goed en volgens 26 procent zeer goed. Nog eens 26 procent vindt dat de begeleiding tot nu toe niet goed, maar ook niet slecht verloopt.

4.3 Vormgeving financiële educatie

Mbo-instellingen geven financiële educatie op verschillende manieren vorm. 70 procent van de instellingen integreert financiële educatie in bestaande vakken, maar ook losse lessen (55 procent), een doorlopende leerlijn (50 procent), projectmatig onderwijs (42 procent) of een combinatie daarvan komen vaak voor, zie Tabel 4.2.

Tabel 4.2 Financiële educatie wordt op diverse manier vormgegeven

Vormgeving financiële educatie	
Integratie in bestaande vakken	70%
Losse lessen	55%
Binnen een doorlopende leerlijn	50%
Projectmatig onderwijs of themaweken	42%
Anders	21%

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Bijna alle mbo-instellingen geven aandacht aan financiële educatie binnen het vak burgerschap (96 procent, Tabel 4.3). Ook binnen rekenen/wiskunde en LOB-lessen wordt op veel instellingen aandacht besteed aan financiële educatie (respectievelijk 64 en 53 procent). Financiële educatie is minder vaak onderdeel van de mentorles, economie, maatschappijleer of een keuzedeel. Veel instellingen brengen financiële educatie dus onder in verschillende vakken. 25 procent van de instellingen doet dit in twee vakken, 36 procent in drie en 21 procent in vier. 7 procent brengt het maar in één vak onder.

Tabel 4.3 Op de meeste instellingen is in ieder geval aandacht voor financiële educatie binnen burgerschap, maar het wordt vaak ook onder andere vakken ondergebracht

Aandacht voor financiële educatie binnen:	
Burgerschap	96%
Rekenen/wiskunde	64%
LOB-lessen	53%
Mentorles	41%
Economie	30%
Maatschappijleer	14%
Keuzedeel	8%
Anders	23%

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Box 4.1 Verdiepend kader: Uitdagingen bij het inpassen van financiële educatie in bestaande vakken

In de verdiepende interviews geven verschillende mbo-instellingen aan dat zij bij het aanvragen van de subsidie van plan waren om financiële educatie onder te brengen in het vak burgerschap, maar dat dit in de praktijk uitdagend was vanwege de hervorming van dit vak. Van alle vakken die gedoceerd worden op de mbo-instellingen, zou financiële educatie inhoudelijk het best passen in het vak burgerschap. Recent zijn er echter nieuwe wettelijke eisen voor burgerschap vastgelegd, waardoor de inhoud van het vak verandert. De mbo-instellingen geven aan dat er binnen deze nieuwe vormgeving weinig ruimte over is voor eigen invulling, waardoor zij financiële educatie hier niet meer goed onder kunnen brengen. Ze moeten hierdoor op zoek naar een alternatieve inpassing, maar daardoor loopt de inbedding vertraging op. Eén mbo-instelling noemt de LOB-lessen als mogelijk alternatief voor burgerschap, maar geeft aan dat hier ten opzichte van burgerschap nadelen aan kleven, omdat het aantal docenten dat LOB geeft een stuk groter is dan het aantal docenten burgerschap. Wanneer financiële educatie wordt ondergebracht bij LOB zou een veel grotere groep docenten geschoold moeten worden in het geven van financiële educatie dan wanneer het bij burgerschap wordt ondergebracht.

Op de meeste instellingen worden (een deel van) de lessen financiële educatie verzorgd door vakdocenten (91 procent), maar ook gastdocenten worden op veel instellingen (40 procent) ingezet, zie Tabel 4.4. Bij 'Anders' wordt genoemd dat ook docenten burgerschap, economie en rekenen de lessen verzorgen. Op 20 procent van de instellingen worden de lessen financiële educatie door een externe partij gegeven.

Tabel 4.4 Financiële educatie wordt vooral door vakdocenten gedoceerd

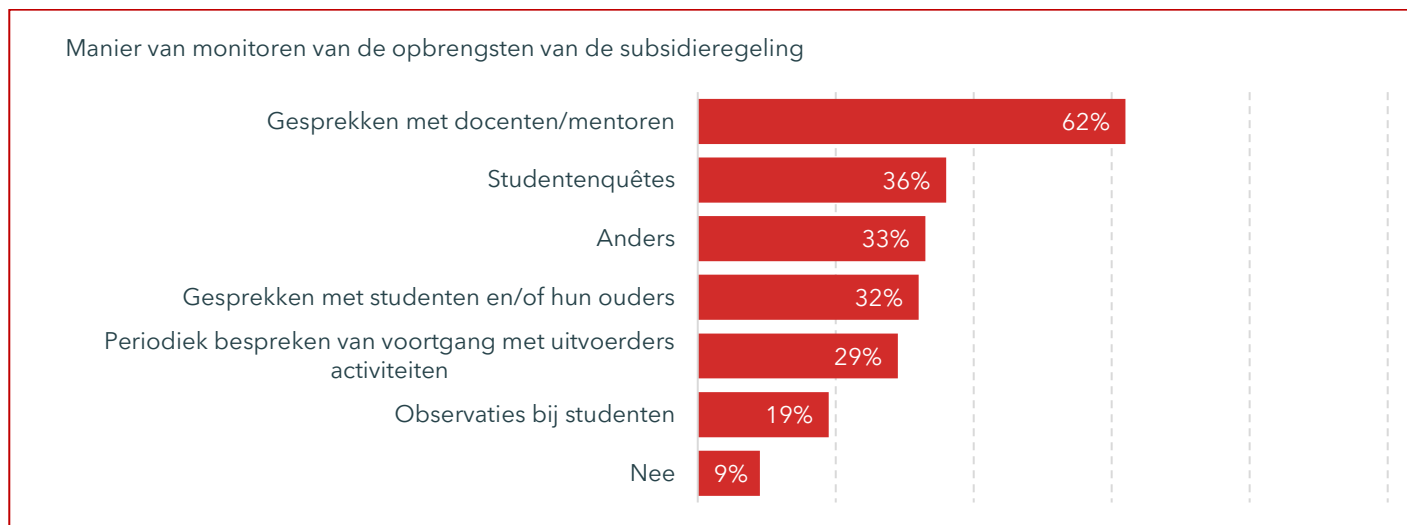
Lessen financiële educatie worden verzorgd door:	
Vakdocenten	91%
Gastdocenten	40%
Externe partij	20%
Anders	44%

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Instellingen doen in de meeste gevallen (91 procent) aan een vorm van monitoring om de opbrengsten bij studenten in kaart te brengen (Figuur 4.7). Gesprekken met docenten en/of mentoren komen het meest voor, maar ook enquêtes en gesprekken worden vaak ingezet. Geen enkele instelling geeft aan toetsen rondom financiële geletterdheid af te nemen. In de categorie 'Anders' wordt vooral genoemd dat het plan is om in de toekomst te monitoren, maar dat dit nu nog in ontwikkeling is.

Figuur 4.7 Instellingen monitoren vooral door gesprekken en enquêtes

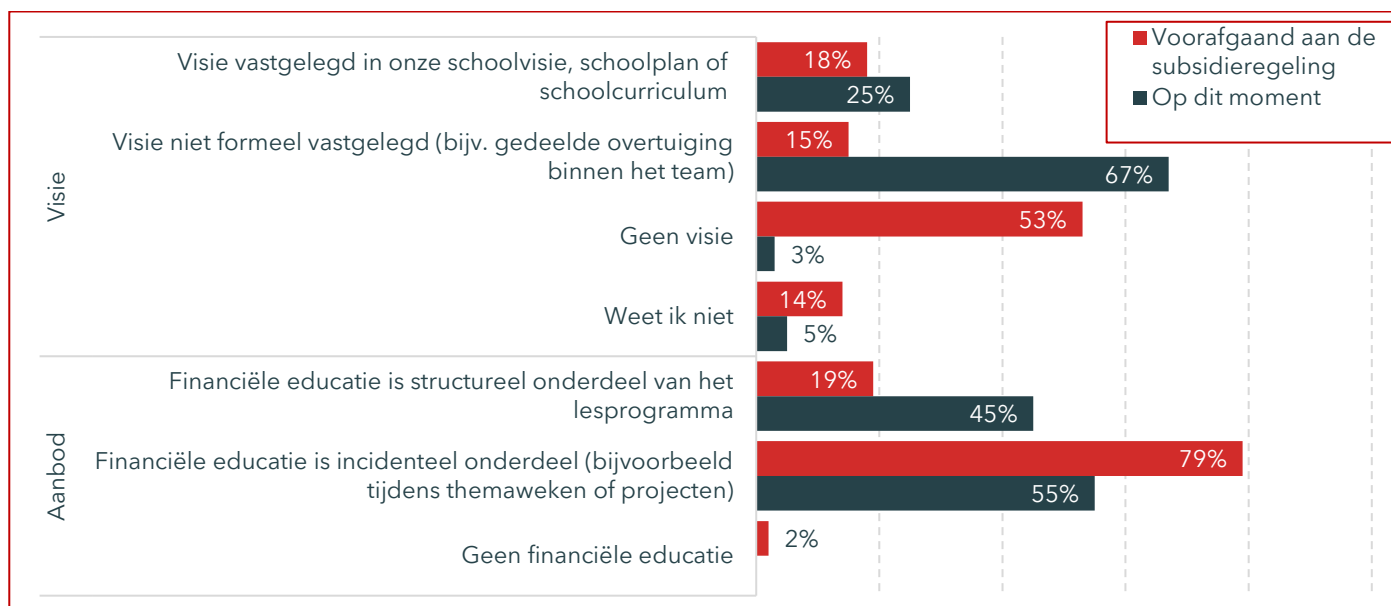
Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

4.4 Voortgang en opbrengsten

De activiteiten hebben zichtbaar effect gehad op de inbedding van financiële educatie. Waar voor de subsidieregeling 53 procent van de instellingen geen visie had op financiële educatie, is dat inmiddels gedaald tot 3 procent. Op veel instellingen is deze visie (nog) niet formeel vastgelegd. Zij hebben wel een informele visie, bijvoorbeeld een gedeelde overtuiging binnen het team (Figuur 4.8). Ook het aandeel instellingen waar financiële educatie een structureel onderdeel is van het lesprogramma is toegenomen van 19 naar 45 procent.

Figuur 4.8 De helft van de instellingen had eerst geen visie op financiële educatie en nu wel. Financiële educatie is ook vaker structureel onderdeel van het lesaanbod

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Uit de enquête blijkt echter ook dat een deel van de instellingen op meer had gehoopt. 46 procent van de instellingen vindt dat uitvoering van de activiteiten goed verloopt, 45 procent vindt dat het niet goed, maar ook niet slecht verloopt en 9 procent vindt dat het slecht verloopt. Ook geeft 45 procent aan achter te lopen op schema, 51 procent loopt ongeveer op schema en slechts 4 procent loopt voor op schema. Instellingen die aangeven dat de uitvoering slecht of niet goed/niet slecht verloopt, noemen in de toelichting veelal dat het tijd kost om een goed plan te maken en dat het daadwerkelijke uitvoeren van de activiteiten, zoals persoonlijke begeleiding en scholing, pas daarna echt van start kan gaan. Ook tijdgebrek bij docenten, personeelsswisselingen en trage reacties op wijzigingsaanvragen rondom de subsidie worden genoemd als redenen.

In lijn hiermee geeft ook een relatief groot aandeel van de instellingen (71 procent) aan dat het nog te vroeg is om iets te zeggen over de mate waarin studenten vooruit zijn gegaan in hun financiële geletterdheid. De overige instellingen geven aan dat de financiële geletterdheid niet veel, maar ook niet weinig vooruit is gegaan (11 procent) of veel vooruit is gegaan (18 procent).

Box 4.2 Verdiepend kader: Mbo-instellingen ervaren tijdgebrek door korte looptijd van de subsidie

In de verdiepende interviews is duidelijk aangegeven dat mbo-instellingen de doorlooptijd van de subsidie als te kort ervaren. Hoewel scholen in principe drie jaar de tijd hebben om de activiteiten uit te voeren, komt dit in de praktijk vaak neer op maar twee volledige schooljaren. Scholen leggen hun plannen voor het aankomende schooljaar meestal al in mei van dat jaar vast. Het eerste tijdvak voor de subsidieregeling financiële educatie startte in oktober 2023. De plannen – en vooral de personeelsformatie – voor schooljaar 2023-2024 waren toen al rond. Daardoor startten veel mbo-instellingen pas met de uitvoering in het schooljaar erna (2024-2025). De geïnterviewde instellingen spreken een sterke wens uit voor het verlengen van de uitvoeringsperiode met een extra jaar. Dat zou de scholen voldoende tijd moeten geven om de ontvangen middelen goed te besteden.

Voor de professionalisering van onderwijspersoneel komt in de knel door tijdgebrek. Hier geven de interviewpartners verschillende redenen voor. Zo wordt genoemd dat er een inherente volgorde zit in het inbedden van financiële educatie. Het ontwikkelen van een visie en een plan gebeurt in principe voor het scholen van personeel. Er moet immers eerst worden vastgesteld welk personeel financiële educatie gaat geven om te bepalen wie er het best scholing kan ontvangen. Daarnaast wordt ook tijdgebrek bij docenten genoemd als knelpunt. Docenten hebben ook zonder de scholing al overvolle agenda's, waardoor het risico op vertraging vooral bij deze activiteit hoog is. Binnen de doorlooptijd van de subsidie kan het daardoor mogelijk niet lukken om alle ontvangen subsidie voor deze activiteit ook daadwerkelijk op tijd uit te geven.

Diverse factoren spelen een bevorderende of belemmerende rol bij de uitvoering van de activiteiten (Figuur 4.9). Over de belangrijkste behulpzame elementen zijn instellingen verdeeld, er komen verschillende belangrijke elementen naar voren. Vooral de inzet van specialisten, externe expertise en voldoende draagvlak komen veel naar voren als behulpzaam. De belangrijkste belemmerende factoren zijn meer eenduidig: 78 procent van de instellingen geeft aan dat reguliere schoolse zaken prioriteit hebben en dat dit de uitvoering kan belemmeren. 73 procent geeft aan dat werkdruk/tijdsgebrek bij het personeel een belemmerende factor is. Ook een te korte looptijd van de subsidie en onzekerheid over verlenging komen naar voren als relevante factoren.

Figuur 4.9 Tijdgebrek bij het personeel en prioriteit voor reguliere schoolse zaken zijn de belangrijkste belemmerende factoren

Noot: Instellingen konden maximaal drie behulpzame elementen en maximaal drie belemmerende factoren aanwijzen.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

45 procent van de instellingen geeft aan positieve neveneffecten te ervaren van de subsidieregeling en 7 procent geeft aan negatieve neveneffecten te ervaren. De voornaamste positieve neveneffecten die worden genoemd zijn dat er meer aandacht voor het thema is, dat er meer over wordt gesproken en dat het bewustzijn is toegenomen. Een negatief neveneffect dat wordt genoemd is dat de vraag naar financiële begeleiding toeneemt. Scholen vragen zich specifiek af hoe ze ook na afloop van de subsidieaanvraag nog aan deze hogere vraag kunnen voldoen.

4.5 Wijzer in geldzaken²⁰

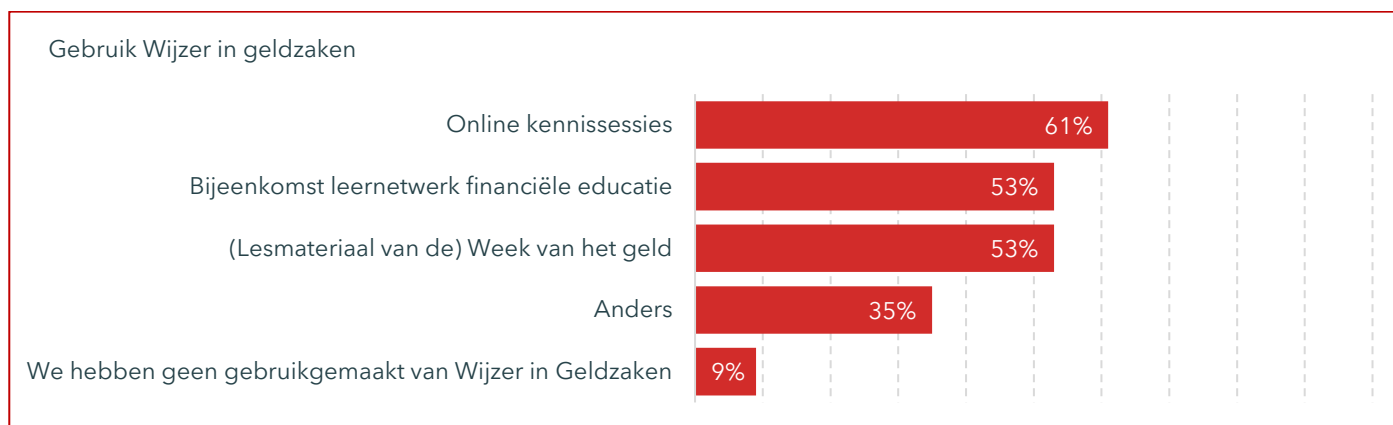
91 procent van de mbo-instellingen heeft gebruikgemaakt van Wijzer in geldzaken (Expertisepunt Financiële Educatie). Instellingen maken op verschillende manieren gebruik van de diensten Wijzer in geldzaken (Figuur 4.10). Zij nemen deel aan online kennissessies (61 procent), bijeenkomsten van het leernetwerk (53 procent) of gebruiken lesmateriaal van de Week van het geld (53 procent). Instellingen die er gebruik van hebben gemaakt vinden de

²⁰ De rol van Wijzer in geldzaken is beschreven in paragraaf 2.1.

informatie over het algemeen (zeer) bruikbaar (82 procent). 18 procent staat neutraal tegenover de bruikbaarheid van de informatie.

Al met al wordt Wijzer in geldzaken door een ruime meerderheid van de instellingen benut, vaak op verschillende manieren. Met name de kennisdeling wordt genoemd als belangrijk hulpmiddel. Dit is bevestigd in de verdiepende gesprekken met mbo-instellingen (zie Box 4.3).

Figuur 4.10 Scholen maken op verschillende manieren gebruik van Wijzer in geldzaken

Noot: Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: Vragenlijst mbo-instellingen, bewerkingen SEO (2025)

Box 4.3 Verdiepend kader: Positieve ervaringen met bijeenkomsten van het Expertisepunt Financiële Educatie

Mbo-instellingen geven in de verdiepende interviews aan dat vooral de kennisdeling tussen scholen, die door het Expertisepunt Financiële Educatie gefaciliteerd wordt, erg behulpzaam is. Scholen delen ervaringen, knelpunten en oplossingen met elkaar, waardoor niet iedereen zelf het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. De kennisdeling werkt ook inspirerend, omdat scholen van elkaar zien hoe zij het inbedden en vormgeven van financiële educatie aanvliegen.

Personeel dat zorgdraagt voor de inbedding van financiële educatie ervaart soms ook steun vanuit het leernetwerk. Omdat financiële educatie een relatief klein onderdeel is van het onderwijscurriculum op het mbo, werken deze personeelsleden vaak grotendeels in hun eentje aan de inbedding. Dit kan soms eenzaam zijn. Via het leernetwerk komen zij in contact met anderen die in hetzelfde schuitje zitten, wat steun kan bieden.

“De wetenschap dat het goed is.”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2026-07
ISBN 978-90-5220-628-8

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2026 SEO Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Roetersstraat 29
1018 WB Amsterdam

+31 20 399 1255
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl